

Profit à rendre. Prospěch, který jedna osoba obdrží a jiná poskytne (odevzdá). Výraz pokrývá nájmů a služeb.

Surplus profits. Prospěch navíc; přebytek zisku. Podle smyslu zákona, který zakazuje deklaraci jiných dividend společností než z „prospěchu navíc“, znamená tento výraz to, o co příjmy převyšují výdaje, anebo celkové příjmy minus provozní náklady. Pokud jde o akciovou společnost, označuje tento výraz rozdíl nad kmenové akcie, dluhy a závazky.

Undistributed profits. Nerozdělené zisky. Zisk, který ještě nebyl rozdělen mezi akcionáře ve formě dividend, i když už její společnost získala. Viz také Undistributed profits tax.

Undivided profits. Viz toto heslo.

Profit and loss account. Účet zisků a ztrát. Převodní účet všech příjmových a výdajových účtů, který je připojen k účtu stávajících příjmů akciové společnosti nebo ke kapitálovému účtu sdružení (partnerství, konsorcium).

Profit and loss statement. Výkaz, bilance zisků a ztrát. Výkaz, bilance ukazující příjmy, náklady a výdaje podniku za určité časové období; rozdíl představuje příjem (zisk) nebo ztrátu za dotyčné období. Viz také Income statement.

Profiteering. Lichvářství, šmelinářství apod. Využití neobvyklých nebo mimořádných okolností k získání mimořádného zisku; např. prodej nedostatkového zboží nebo zboží základní potřeby za inflační ceny v době ohrožení nebo války. Viz Insider trading.

Profit margin. Ziskové rozpětí, zisková marže. Prodej minus veškeré výdaje, jako jediná částka. Poměr příjmu k tržbě z prodeje. Běžně se užívá ve významu poměr prodeje minus veškeré provozní výdaje (tj. čistého zisku) k prodejem (tj. k příjmu). Vysoká zisková marže je žádoucí, neboť to znamená, že akciová společnost má dobrou návratnost nákladů na prodané zboží.

Profit-sharing plan. Program účasti na zisku. Program, který zřizují a dotují zaměstnavatelé, který předpokládá a zajišťuje podíl zaměstnanců nebo jiných beneficiářů na zisku společnosti. Aby takový program mohl získat daňové úlevy, musí obsahovat předem přesně stanovený vzorec pro rozvrhování příspěvků do programu mezi jeho účastníky a pro rozdělování prostředků akumulovaných podle programu, buď po určitém stanoveném počtu let, nebo po dosažení stanoveného věku, anebo při prvé příležitosti nějaké události, jakou je výpověď, nemoc, pracovní nezpůsobilost, odchod do důchodu, smrt nebo likvidace společnosti. Tyto programy upravuje federální zákon Employee Retirement Income Security Act (ERISA), Zákon o důchodovém pojištění zaměstnanců. Viz také Employee Stock Ownership Plan (ESOP).

Qualified profit sharing plan. Kvalifikovaný program účasti na zisku. Program sponzorovaný zaměstnavatelem, který splňuje podmínky stanovené § 401 I.R.C. (Daňový zákoník). Pokud program tyto podmínky splňuje, nepodléhá příspěvky zaměstnavatele do programu zdanění, dokud nebyly rozděleny zaměstnancům (§ 402). Zaměstnavatel může příspěvek odečíst (z daní) v roce, kdy jej do programu vnesl (§ 404).

Pro forma. Pro formu, formálně, čili pro zachování formy. Používá se pro charakterizování účetních, finančních

a podobných údajů nebo výkazů a závěrů, vycházejících z předpokládaných nebo anticipovaných skutečností.

Výraz „pro forma“ v rozsudku nebo v rozhodnutí, proti kterému je přípustné odvolání, obvykle znamená, že rozhodnutí bylo vydáno nikoli proto, že odsouzení bylo po právu, ale pouze proto, aby tak bylo umožněno další jednání (právní postup). Cramp & Sons S. & E. Bldg. Co. v. Turbine Co., 228 U.S. 645, 33 S. Ct. 722, 57 L. Ed. 1003.

Progener. Lat. V kontinentálním právu zeťův syn.

Progressive tax. Progresivní daň. Druh odstupňované daně, která používá tím vyšší daňové sazby, čím vyšší je příjem daňového poplatníka.

Pro hac vice. Pro tentokrát; pro tuto příležitost; pouze pro tento případ. Například, právníkovi zapsanému jinde než v dotyčném státě může být dovoleno, aby vykonával praxi v rámci soudní pravomoci dotyčného státu pouze v jednotlivém, konkrétním případě.

Prohibetur ne quis faciat in suo quod nocere possit alieno. Každému se zakazuje dělat na jeho vlastním (pozemku) to, co by mohlo škodit druhému.

Prohibit. Zakázat, zapovědět, zabránit, nedovolit, zamezit. Zakázat právem (zákonem); nejde o synonymum slova „regulate“.

Prohibited degrees. Zakázané stupně (příbuzenství). Ty stupně pokrevního příbuzenství, které jsou tak blízké, že manželství mezi navzájem příbuznými osobami v kterémkoli z těchto stupňů zákon zakazuje; např. bratr a sestra.

Prohibitio de vasto, directa parti. Soudní writ, který byl v minulosti zasílán tenantovi (nájemci), a který mu zakazoval zmeškat právě projednávaný a ještě nerozhodnutý spor.

Prohibition. Zákaz; zakázání, zabránění; prohibice; příkaz vyššího soudu adresovaný soudu nižšímu zastavit řízení pro nedostatek kompetence. Právní úkon nebo zákon (právní ustanovení) něco zakazující, např. 18. Dodatek k Ústavě USA (1920) zakázal výrobu, prodej a přepravu omamných nápojů, s výjimkou ve prospěch lékařských účelů (tento prohibiční dodatek byl odvolán 21. Dodatkem v r. 1933).

Writ or process. „Prohibition“ je takové procesní opatření, kterým vyšší soud zabráňuje nižšímu soudu, popřípadě orgánu se soudní nebo kvazisoudní pravomocí, přestoupit stanovenou pravomoc ve věcech, v nichž pravomoc má, popřípadě jednat a rozhodovat ve věcech, v nichž pravomoc nemá vůbec. The Florida Bar, Fla., 329 So.2d 301, 302. Prostředek omezení soudců nebo soudního orgánu, jehož cílem je zabránit, aby si (neoprávněně) přisvojovali soudní pravomoc; jeho základní funkcí je omezit činnost nižších soudů do hranic daných jim stanovenou pravomocí a zabránit jim jednat bez příslušného oprávnění nebo nad jeho rozsah; povaha tohoto procesního opatření je spíše preventivní než nápravná. State ex rel. McDonnell Douglas Corp. v. Gaertner, Mo. App., 601 S.W.2d 295, 296.

Writ zakazující (writ of prohibition) je protějškem writu příkazujícího (writ of mandamus).

Pro illa vice. Pro tento případ.

Pro indefenso. Jako nebráněný; jakoby se nebránil.

Pro indiviso. Nerozděleně; společně. Společná („joint“) držba či držení půdy (pozemků). Tudíž půda, kterou drží

„coparceners“, spoludědici, spoluvlastníci *pro indiviso*; to jest, spoludědici, spoluvlastníci drží nerozděleně, žádný z nich nemá právo na určitý díl takto držené půdy, ale oba, resp. všichni mají společný interest vůči nerozdělenému celku.

Pro interesse suo. Podle vlastního zájmu; ve vlastním zájmu. Tudíž, třetí osobě může být dovoleno, aby vstoupila do řízení *pro interesse suo*.

Vyšetřování, šetření *pro interesse suo*. Jestliže si někdo nárokuje oprávnění (titul) vůči nemovitému nebo jinému majetku (věci), který byl sekvestrován (tj. zabaven, konfiskován, dán do nucené správy), ať na základě zajištění (hypotéky), z rozhodnutí soudu, na základě pronájmu (pachtu) nebo z jiného důvodu, anebo z hlavního titulu pro sekvestraci, musí žádat soud, aby nařídil šetření o tom, zda žadatel má, a v případě, že ano, pak jaký, interest k onomu majetku (k oné věci); toto šetření se nazývá „šetření (vyšetřování, popř. výslech) *pro interesse suo*“. Krippendorf v. Hyde, 110 U.S. 276 276, 4 S. Ct. 27, 28 L. Ed. 145; Hitz v. Jenks, 185 U.S. 155, 22 S. Ct. 598, 46 L. Ed. 851.

Projectio. Lat. Ve starém anglickém právu vynesení (vyvržení, vyplavení) země mořem.

Projet. Franc. V mezinárodním právu (veřejném) návrh uvažované smlouvy nebo konvence (dohody).

Projet de loi. Návrh zákona (pro zákonodárny sbor).

Pro laesione fidei. Pro narušení (ztrátu) důvěry.

Pro legato. Jako legát; na základě titulu legáta. Jeden z možných důvodů vydržení.

Prolem ante matrimonium natam, ita ut post legitimum, lex civilis succedere facit in haereditate parentum; sed prolem, quam matrimonium non parit, succedere non sinit lex anglorum. Kontinentální právo dovoluje, aby dítě narozené před uzavřením manželství, které bylo posléze legitimováno, se stalo dědicem svých rodičů; ale zákony Angličanů dětem narozeným mimo manželství dědit nedovolují.

Proles. Lat. Dítě; potomek; potomci, potomstvo, rod; potomstvo legitimního manželství. V nejširším smyslu označuje jakékoli dítě.

Proles sequitur sortem paternam. Dítě následuje stav (postavení) otce.

Proletariat, proletariate. Proletariát; pracující; dělnictvo; lumpenproletariát; lůza, chátka. Třída nebo kolektiv proletářů. Třída nekvalifikovaných pracovníků, bez majetku a peněžních prostředků, kteří vykonávají podřadnou práci. Třída proletářů (*proletarii*, viz další heslo); nejnižší vrstva obyvatelstva, skládající se hlavně z těch, kdo byli vyřazeni z ostatních tříd, nebo z těch skupin obyvatelstva, které v důsledku své izolace a své bída nenacházejí uplatnění v etablovaném společenském řádu.

Proletarius. Lat. V římském právu proletář; ten, kdo žije v chudých či ubohých podmínkách; jeden z obyčejných, prostých lidí, jejichž majetek nedosahoval ani určité hranice; jeden z oné třídy občanů, kteří byli tak chudí, že nemohli státu sloužit penězi, ale jen svými dětmi (*proles*).

Prolicide. Zabití dítěte (zejména novorozence); potrat. Slovo, které označuje zabití lidského dítěte. Právníci rozlišují *feticide*, totiž zabití *fetus in utero*, a *infanticide*, totiž zabití novorozence dítěte. Viz také Abortion.

Prolivity. Rozvláčnost, rozvleklost, zdlouhavost, mnohomluvnost. Zbytečné, superfluitní tvrzení o skutečnostech v přednesu nebo při dokazování.

Prolocutor. V církevním právu prezident nebo předsedající shromáždění (konvokaci). Mluvčí Sněmovny lordů se nazývá „prolocutor“. Funkce, která podle starého zvyku náleží Lordu kancléři.

Prolongation. Prolongace, prolongování; prodloužení, protažení. Doba, o kterou se něco prodlouží; prodloužení doby stanovené pro splnění dohody.

Pro majori cautela. Pro větší jistotu; pro zvýšenou bezpečnost. Obvykle se používá v souvislosti s nějakým úkonem nebo nějakou klauzulí uvedenou v instrumentu (listině), která (v ní) v podstatě není nezbytná, ale která činí věc nespornou.

Promatertera. Lat. V kontinentálním právu prateta z matčiny strany; sestra báby.

Promatertera magna. Lat. V kontinentálním právu prateta.

Promise. Slib, příslib; naděje. Dát slib, příslibit; slibovat; říkat, prohlašovat, ujišťovat. Prohlášení, které zavazuje toho, kdo je učinil, ať podle cti, svědomí nebo podle práva, aby udělal určitý konkrétní úkon (uskutečnil nějaké jednání) nebo se takového úkonu (nebo jednání) zdržel (popř. aby nějaký konkrétní úkon nebo jednání strpěl), a které dává tomu, vůči němuž bylo prohlášení učiněno, právo očekávat nebo požadovat splnění určité konkrétní věci (něčeho). Prohlášení, ústní nebo písemné, které jedna osoba činí vůči jiné osobě na základě dobrého a dostatečného důvodu (consideration) v podobě dohody (smlouvy, úmluvy), kterou slibující sám sebe zavazuje vykonat nějaký úkon nebo se jej zdržet a dává příjemci slibu řádné právo požadovat a vynucovat splnění tohoto slibu. Výslovný závazek nebo dohoda uskutečnit (nějaký) záměr. E. I. Du Pont De Nemours & Co. v. Claiborne—Reno Co., C.C.A. Iowa, 64 F.2d 224.

Závazek, jakkoli vyjádřený, že se v budoucnu buď něco stane nebo nestane. Plumbing Shop, Inc. v. Pitts, 67 Wash.2d 514, 408 P.2d 382, 384.

Slib je projev záměru jednat určitým způsobem nebo se takového jednání zdržet, který je učiněn tak, že opravňuje toho, vůči němuž byl učiněn (kdo slib přijal), aby se domníval, že vznikl závazek, povinnost. Slib může být učiněn slovy, ústně či písemně, anebo jej lze zcela nebo zčásti dovodit z chování. Restatement, Second, Contracts §§ 2, 4.

Protože „slib“ se někdy volně definuje jako prohlášení osoby o jejím záměru něco udělat nebo se něčeho zdržet podle přání a ve prospěch někoho jiného, je třeba jej odlišovat na jedné straně od pouhého prohlášení záměru, který neobsahuje ani závazek ani příslib do budoucna, a na druhé straně od „agreement“, smlouvy (úmluvy, dohody), což je obligace vznikající ze vzájemného slibu, neboli ze slibu založeného na consideration (kauze).

Viz také Aleatory promise; Breach of promise; Collateral promise; Conditional promise; Gratuitous promise; Illusory promise; Implied promise; Offer; Raising a promise.

Commercial law. Obchodní právo. Závazek zaplatit, přičemž musí jít o víc než o potvrzení, uznání obligace. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3–102(1)(c).

Fictitious promise. Fiktivní, nepravý slib. Někdy se také nazývá „implied promises“ nebo „promises im-

plied in law" (viz níže); vyskytoval se v případech smluv, které měly v určitých případech umožnit nezpůsobitelným osobám využít starých pravidel o přednesech týkajících se smluv; dnes prakticky bez významu.

Illusory promise. Iluzorní, nepravý slib. Slib, kterým se slibující nezavazuje něco udělat, a který tudíž nepředstavuje základ smlouvy, neboť schází consideration (kauza); např. slib koupit jakékoli zboží, které si slibující vybere ke koupi.

Mutual promises. Vzájemné sliby. Sliby, které dvě strany učinily simultánně vůči sobě navzájem; každý ze slibů pak vůči druhému představuje consideration (kauzu).

Naked promise. Pouhý, holý slib. Slib, který je dán bez consideration, bez ekvivalentu čili vzájemného závazku, a který z tohoto důvodu není právně vynutitelný.

New promise. Nový slib. Závazek neboli slib založený na slibu dřívějším a k dřívějšímu slibu se vztahující, přičemž tento dřívější slib z nějakého důvodu již nemohl být vynucen, takže slibující uznává a obnovuje novým slibem slib dřívější a zavazuje se jej splnit.

Parol promise. Ústní slib (příslib). Pouhá (jednoduchá) smlouva.

Promise implied in fact. Slib vyplývající ze skutečnosti, z faktů; implicitní slib; slib daný konkludentně. Pouhý tacitní slib (slib učiněný mlčky); takový, který se zcela nebo zčásti dovozuje z jiných projevů slibujícího než z jeho slov. *Cooke v. Adams, Miss., 183 So.2d 925, 927.*

Promise implied in law. Slib vyplývající z práva; slib založený na právu. Slib, ve kterém ani slova ani chování slibujícího nejsou svou formou promissorní (zavazující) ani nedovolují skutečnost slibu dovést; tohoto výrazu se používá pro označení toho, že strana má právně vynutitelnou povinnost, jakou by byla měla, kdyby byla bývala skutečně slib učinila. *Cooke v. Adams, Miss., 183 So.2d 925, 927.*

Promise of marriage. Slib manželství. Smlouva uzavřená navzájem mezi mužem a ženou o tom, že spolu uzavřou manželství.

Promise to pay the debt of another. Slib zaplatit dluh za jiného. Podle právních ustanovení o podvodu — slib zaplatit dluh za jiného je závazkem toho, kdo předtím zavázán nebyl, jehož obsahem je zajištění nebo splnění oné povinnosti, která i nadále váže stranu, v jejíž prospěch byl slib učiněn.

Promisee. Adresát slibu; ten, kdo slib přijímá; ten, vůči komu je slib činěn.

Promisor. Slibující; ten, kdo slib činí, kdo slibuje.

Promissor. Lat. V kontinentálním právu slibující; přesně řečeno, strana, která se zavazovala, slibovala něco udělat v odpověď na žádost druhé strany, která se nazývala „stipulator“.

Promissory. Slibující; slibový; promissorní. Obsahující slib nebo ve slibu spočívající; v podobě slibu; slibující (stipulující) budoucí jednání (úkon) nebo způsob chování, anebo k nim zavazující.

K výrazům *promissory Oath*; *Representation*; *Warranty*, viz tato hesla.

Promissory estoppel. Překážka uplatnění práva na žalobu založená na slibu. Taková překážka uplatnění práva na žalobu, která vzniká, existuje-li slib, o kterém by se slibující přiměřeně domníval, že ten, kdo slib přijal,

bude podle slibu jednat nebo se nějakého jednání zdrží, přičemž jde o jednání určité a majetkové povahy, a který skutečně k takovému jednání nebo zdržení se nějakého jednání vedl, a takový slib je závazný, jestliže nespravedlností lze zabránit jen vynucením jeho splnění. „*Moore*“ *Burger, Inc. v. Phillips Petroleum Co., Tex., 492 S.W.2d 934.* Podstatnými prvky překážky uplatnění práva na žalobu založené na slibu jsou: (předně) slib, který je nepochybný a jednoznačný, pokud jde o jeho formulaci, (dále to, že) strana, vůči které byl slib učiněn, se na slib spoléhala, přičemž její spoléhání se bylo jak přiměřené, tak je bylo lze předvídat, a (konečně to, že) újma způsobená straně, která překážku uplatňuje, je výsledkem onoho jejího spoléhání se. *James King & Son, Inc. v. De Santis Const. No. 2 Corp., 97 Misc.2d 1063, 413 N.Y.S.2d 78, 81.* Viz *Restatement, Second, Contracts, 90.*

Promissory fraud. Promissorní podvod. Slib splnit, který byl učiněn v době, kdy slibující neměl úmysl splnit. Slibující tu jedná na oko, klame, vědomě zkresluje skutečnost, a takové jednání je důvodem žaloby pro podvod (úmyslné uvedení v omyl). Někdy se označuje jako „*common law fraud*“.

Promissory note. Vlastní směnka. Písemný slib čili závazek zaplatit určitou částku peněz v době v listině uvedené nebo na požádání neboli na viděnou, osobě v listině uvedené nebo na její řad, nebo držitelé oné listiny. Nepodmíněný písemný slib, podepsaný výstavcem, zaplatit absolutně a za všech okolností určitou částku v penězích, buď držitelé anebo tomu, kdo je v listině uveden nebo na jeho řad, a to v době v listině uvedené nebo v době, která jistě musí nastat.

Podepsaná listina, obsahující slib zaplatit jinému určitou částku peněz. Bezpodmínečný písemný slib zaplatit určitou částku peněz na požádání nebo v určitý den. Takový papír je převoditelný (obchodovatelný), je-li podepsán výstavcem a obsahuje-li bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou částku buď na požádání nebo v určitou dobu, a je-li splatný na řad nebo jeho držitelé. *U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3—104.*

Promissory warranty. Smluvní záruka. V pojišťovacím právu „*promissory warranty*“ znamená absolutní závazek pojištěného obsažený v pojistné smlouvě nebo v listině řádně zapsané (registrované), že určité skutečnosti nebo podmínky týkající se pojistného nebezpečí budou trvat, anebo budou vykonány nebo opomenuty. *Reid v. Hardware Mut. Ins. Co. of Carolinas, 252 S.C. 339, 166 S.E.2d 317, 321.*

Promote. Povýšit; uvést do života, pomoci prosadit, založit, podporovat, podpořit, napomáhat; povzbudit; vzbudit, nastolit; uspořádat; proměnit; propagovat; nechat postoupit; přispět k růstu, rozšíření nebo prosperitě (něčeho).

Promoter. Podporovatel, navrhovatel; spekulant aj. Ten, kdo podporuje, vybízí, podněcuje, napomáhá, povzbuzuje atd. Ten, kdo podporuje program, o němž se domnívá, že zajistí úspěch podniku, podnikání, obchodu atd.

Ti, kdo ve svůj vlastní prospěch nebo ve prospěch jiných podnikají předběžné kroky k založení nebo zorganizování obchodní společnosti nebo jiného podniku. Ti, kdo se jako první spolu sdruží s cílem založit akciovou společnost, vydají její prospektus (viz *Prospectus*), obstarají upisovatele akcií, připraví zakládací listinu atd. Zakládající členové akciové společnosti. *Dickerman v. Northern Trust Co., 176 U.S. 181, 20 S. Ct. 311, 44 L. Ed. 423.*

Prompt. Jednat ihned, bezprostředně, pohotově, okamžitě, odpovídá výrazu „*instant*“, okamžitý, bezprostřední, přímý apod.

Prompt delivery. Okamžitě dodání. Dodání tak okamžitě, jak si to jen lze s ohledem na všechny okolnosti představit.

Promptly. Okamžitě, promptně. Adverbiální podoba slova „*prompt*“, jež znamená jednat rychle a pohotově tak, jak situace vyžaduje. Význam tohoto výrazu záleží do značné míry na okolnostech toho kterého případu, neboť to, co je v jedné situaci okamžitě, promptní, nemusí být za jiných okolností nebo podmínek za takové považováno. Udělat něco okamžitě, promptně, znamená udělat to bez odkladu, bez prodloužení a přiměřeně rychle. *Application of Beattie, 4 Storey 506, 180 A.2d 741, 744.*

Prompt shipment. Okamžitá dodávka. Dodávka v době, kterou lze vzhledem ke všem okolnostem považovat za přiměřenou.

Promulgate. Lat. V římském právu zveřejnit; učinit veřejně známým; promulgovat. Publikovat neboli zveřejnit zákon po té, co byl přijat.

Promulgate or promulgation. Rozhlásit, vyhlásit, rozšířit, ohlásit, oznámit; promulgovat; rozhlášení, vyhlášení, ohlášení, oznámení; promulgace. Publikovat, zveřejnit, úředně oznámit, protože je to důležité nebo povinné. Formální akt vyhlášení zákona nebo soudního pravidla. Administrativní příkaz, který se vydává proto, aby nějaký zákon nebo nařízení vstoupilo ve známost a stalo se závazným.

Promutuum. Lat. V kontinentálním právu kvazikontrakt, na jehož základě ten, kdo obdrží určitou částku peněz nebo určité množství zastupitelných věcí, které mu byly zaplacené nebo dány omylem, uzavře s tím, kdo mu je zaplatil nebo dal, smlouvu o tom, že mu totéž množství vrátí.

Pronepos. Lat. V kontinentálním právu pravnuček.

Pronoptis. Lat. V kontinentálním právu pravnučka; neteřina dcera.

Pro non scripto. Za nenapsané; jako nenapsané; jako-by nebylo napsáno; za nikdy nenapsané.

Pronotary. První notář. Viz *Prothonotary*.

Pronounce. Prohlásit; oznámit, vyhlásit, vznést; svolat, udělit; říci svůj názor; vyjádřit se, vyslovit se; vynést rozsudek; vyslovovat; artikulovat. Vyjádřit formálně, oficiálně, slavnostně; prohlásit nahlas a formálním způsobem. V tomto smyslu se o soudu říká, že vynáší (vyhlašuje, prohlašuje — „*pronounce*“) rozsudek nebo výrok (rozhodnutí).

Pronunciation. Normanská franc. Rozsudek čili rozhodnutí.

Pronurus. Lat. V kontinentálním právu manželka vnuka nebo pravnučka.

Proof. Důkaz; průkazný čin, průkazná skutečnost; svědecký protokol; přelíčení před soudcem aj. Výsledek dokazování; zjištění skutečnosti dokazováním. *New England Newspaper Pub. Co. v. Bonner, C.C.A. Mass., 77 F.2d 915, 916.* Skutečnost nebo okolnost, která vede mysl k přijetí nebo odmítnutí nějakého návrhu. Názorové přesvědčení soudce nebo poroty o skutečném stavu tvrzených skutečností, k němuž dospěli na základě dokazování. *Ellis v. Wolfe—Shoemaker Motor Co., 227 Mo. App. 508, 55 S.W.2d 309.*

Dosažení potřebného stupně věrohodnosti, pokud jde o skutečnosti ve vědomí toho, kdo zkoumá rozhodné skutečnosti, *to jest* soudu, prostřednictvím dokazování, popř. na základě dokazování. *Calif. Evidence Code (Zákoník důkazního řízení státu California), § 190.*

Viz také *Burden of going forward*; *Burden of persuasion*; *Burden of producing evidence*; *Burden of proof*; *Clear and convincing proof*; *Clear evidence or proof*; *Degree of proof*; *Evidence*; *Failure of proof*; *Inference*; *Offer of proof*; *Presumption*; *Reasonable doubt*; *Testimony*.

Evidence and proof distinguished. Rozlišení pojmů „*evidence*“ a „*proof*“, (přibližně: důkazní prostředek a důkaz). „*Proof*“ je logicky dostatečný důvod pro přijetí pravdivosti předloženého tvrzení. Z právního hlediska je jeho význam značný: tento výraz zahrnuje všechno, co může být v soudním řízení uvedeno, včetně právních pravidel, pro to, aby si soudce nebo porota vytvořili určité názorové přesvědčení, nehledě k argumentům (důkazům) bez významu; to jest všechno, co má skutečně důkazní sílu a není jen dovozeno z původních důkazních skutečností, ani není jejich pouhou kombinací. Naproti tomu smysl slova „*evidence*“ je užší: zahrnuje jen takové druhy důkazů, které mohou být právoplatně předloženy v soudním řízení úkonem stran a s pomocí takových konkrétních důkazů, jakými jsou svědci, písemné záznamy a jiné listiny. Tudíž uplatnění právní domněnky na podporu něčí věci představuje sice uvedení „*proof*“, důkazu, ale ještě nepředstavuje nabídku „*evidence*“, důkazního prostředku. „*Belief*“, věrohodnost, je subjektivní stav vyplývající z důkazu. Je to přesvědčení o pravdivosti tvrzení, existující v myslí, které vychází z názorů, důkazů a argumentů přednesených soudu. „*Proof*“ je výsledkem nebo následkem dokazování (*evidence*), a „*evidence*“ je médiem neboli prostředkem, kterým se skutečnost dokazuje nebo vyvrací, nicméně slova „*proof*“ a „*evidence*“ jsou navzájem zaměnitelná. „*Proof*“ je perfekcí, dovršením dokazování, ale bez „*evidence*“, důkazního prostředku, resp. dokazování, není „*proof*“, důkaz, i když může existovat dokazování, které nevyústí v důkaz; např. je-li někdo nalezen zavražděn na místě, kde byl jen krátce před tím někdo jiný viděn jít, bude tato skutečnost *důkazním prostředkem*, který má prokázat, že onen procházející je vrahem, ale sám o sobě tento důkazní prostředek ještě zdaleka není *důkazem* o této skutečnosti.

Affirmative proof. Tvrdící, potvrzující důkaz. Dokazování, které zjistilo spornou skutečnost na základě převahy důkazů. Viz také *Preponderance of evidence*.

Burden of proof. Viz toto heslo.

Degree of proof. Stupeň důkazu. Týká se spíš výsledku dokazování, než prostředku, jímž se zjišťuje pravdivost; tento význam mají výrazy „*preponderance of evidence*“, převaha důkazů, a „*proof beyond reasonable doubt*“, důkaz mimo důvodnou pochybnost, nepochybný důkaz. Viz také *Degree of proof*.

Full proof. Viz *Full*.

Half proof. Viz *Half*.

Negative proof. Viz *Positive proof*, níže.

Positive proof. Přímý, pozitivní důkaz. Takový důkaz, který zjišťuje (potvrzuje) spornou skutečnost přímo, na rozdíl od důkazu opakem, nepřímého důkazu (*negative proof*), který zjišťuje (potvrzuje) skutečnost tak, že prokazuje, že její opak není nebo nemůže být pravdivý.

Preliminary proof. Viz Preliminary.

Proof beyond a reasonable doubt. Důkaz mimo důvodnou pochybnost; nepochybný důkaz; důvodný, dostatečný důkaz. Takový důkaz, který vylučuje každé logické tvrzení, s výjimkou toho, které vede k potvrzení viny žalovaného a které je s ní zcela konzistentní, a který je naopak inkonzistentní s jakýmkoli jiným logickým závěrem. State v. Dubina, 164 Conn. 95, 97. Takový standard důkazu je požadován v trestních věcech. Viz také Reasonable doubt. *Srovnej* Probable cause.

Proof evident or presumption great. Evidentní, zřejmý důkaz či velká, značná pravděpodobnost. Užívá se v ústavních ustanoveních, která stanoví, že obviněný může být propuštěn na kauci, s výjimkou hrdelních trestných činů, pokud existuje „zřejmý důkaz“ nebo „značná pravděpodobnost“; tyto výrazy znamenají, že existuje zřejmý a podstatný důkaz; to vede náležitě pozorný, obezřetný a objektivní soud k závěru, že obviněný spáchal trestný čin a bude odsouzen ke ztrátě hrdla. Ex parte Coward, 145 Tex. Cr. R. (Trestní pravidla státu Texas) 593, 170S.W.2d 754, 755; Ex parte Goode, 123 Tex. Cr. R. 492, 59 S.W.2d 841.

Proof of claim. Důkaz pohledávky, nároku. Přisežné prohlášení o pohledávce, které činí věřitel v řízení o konkursu (úpadku) a ve kterém udává nárokovanou částku a dostatečně konkrétní údaje pro identifikaci důvodu své pohledávky. Užívá se rovněž v dědickém řízení pro označení toho, že se uznává částka, kterou zůstavitel dlužil věřiteli a která byla u soudu uplatněna, aby ji zaplatil fiduciář. Viz Bankruptcy Code (Zákoník o bankrotu) § 501.

Proof of debt. Důkaz dluhu. Věřitelovo formální prohlášení o jeho dluhu čili - pohledávce, a to určitým předepsaným způsobem (např. prostřednictvím jeho „affidavit“ (viz tam) nebo jinak), které je předpokladem jejího připuštění, spolu s ostatními pohledávkami, k majetku, který má být rozdělen, jakým je např. majetek v konkursu (úpadku) nebo majetek insolventního dlužníka, majetek zemědělského nebo majetek firmy nebo společnosti v likvidaci. Viz Proof claim, výše.

Proof of loss. Důkaz ztráty, škody. Formální oznámení pojištěného pojišťiteli (pojišťovně) o ztrátě (škodě), z kterého má pojišťitel získat dostatečnou informaci, jež mu umožní určit rozsah jeho odpovědnosti z pojištění nebo zajištění.

Proof of service. Důkaz (úředního) doručení. Důkazní prostředek, který předkládá doručitel soudní obsílky (předvolání k soudu) o tom, že žalovanému (soudní obsílku) doručil. Nazývá se také „return of service“, přiznání doručení. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 4.

Proof of will. Důkaz poslední vůle. Tento výraz má stejný význam jako „probate“ (viz tam) a užívá se jej promiscue s ním.

Standard of proof. Hodnocení, měřítko důkazu; důkazní standard. Údaj o tom či zjištění toho, jak přesvědčivé (průkazné) musí být dokazování, aby strana unesla své důkazní břemeno. Základní hodnocení důkazu jsou: důkaz mimo důvodnou pochybnost (jen v trestních věcech), zřejmý a přesvědčivý důkaz, a důkaz protřednictvím převahy důkazů.

Pro opere et labore. Pro práci a činnost.

Propagate. Rozmnožit, rozšířit; předat potomkům; přenést, vzbudit, šířit, propagovat. Způsobit (vyvolat, zapříčinit) rozšíření.

Pro partibus liberandis. Starodávný writ na rozdělení pozemků mezi spoludědice.

Propatruus. Lat. V kontinentálním právu pradědův bratr.

Propatruus magnus. Lat. V kontinentálním právu praprastrýc.

Proper. Vlastní, sobě vlastní, zvláštní, charakteristický; hodící se, vhodný, patřící k (něčemu); v pravém, užším slova smyslu; vhodný, příhodný; správný, ten pravý, náležitý, řádný; normální, odpovídající; slušný, způsobný; učiněný, vyložený, hotový atd. atp. To, co je vhodné, způsobilé, správné, příslušné, případné, náležité. Celkem dostatečný, dostačující. Příznačný; přirozeně neboli zásadně patřící k osobě nebo k věci; nikoli sprostý či vulgární; příslušný; někomu vlastní. Viz také Reasonable.

Proper care. Náležitá, řádná péče. Takový stupeň péče, kterou by rozumný člověk vynakládal za podobných okolností. Baskin v. Montgomery Ward & Co., C.C.A.N.C., 104 F.2d 531, 533.

Proper evidence. Náležitý, řádný důkazní prostředek. Takový důkazní prostředek, který může být předložen podle stanovených právních pravidel, a který může soud uznat; to jest přípustný důkazní prostředek; relevantní důkazní prostředek. Viz např. Fed. R. Evid. (Federální pravidla pro dokazování) 402.

Proper feuds. Řádná léna. Ve feudálním právu originální a pravá léna, která se udělovala výhradně za vojenskou službu.

Proper independent advice. Řádná nestranná (nezávislá) rada. Ve vztahu k dárci znamená tento výraz to, že dárce měl předběžnou výhodu z jednání o osobě uvažovaného obdarovaného s osobou, která byla schopna nejen dárce správně informovat o právních účincích daru, ale její zájmy byly tak odlišné od zájmů obdarovaného, že byla schopna radit dárci nestranně a důvěryhodně, i pokud jde o důsledky dárce uvažovaného daru.

Proper lookout. Náležitá, řádná pozornost. Povinnost, kterou zákon ukládá všem motoristům, a která spočívá v tom, že motoristé mají vynakládat takovou péči, opatrnost, bdělost, pozornost, kterou by za podobných okolností vynakládal náležitě pozorný a opatrný člověk. Povinnost vidět to, co je jasně viditelné, včetně sledování pohybu vlastního vozidla, jakož i jiných předmětů viděných a viditelných. Lewis v. Super Valu Stores, Inc., D. C. Iowa, 249 F. Supp. 852, 853. Taková pozornost, jakou by vynakládala náležitě pečlivá a opatrná osoba za týchž nebo podobných podmínek. Duncan v. Durham, Tex. Civ. App., 356 S.W.2d 377, 380. Viz také Lookout.

Properly payable. Řádně splatný. Označení šeku, z něhož vyplývá, že jej může a má zaplatit plátcova (trasátova) banka, a má právo zatížit touto částkou účet výstavce šeku, i když to povede k jeho přečerpaní. Viz U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 4–104 (1) (i).

Proper party. Řádná, způsobilá strana. Na rozdíl od „necessary party“, nezbytně zúčastněné strany, je „proper party“ taková strana, která má interest k věci, která je předmětem sporu, takový interest, který v tom-

to sporu (řízení) může být bez obtíží vyrovnán (stanoven, vyřízen). Taková strana, bez které lze v ekvitním řízení učinit zásadní rozhodnutí, nikoli však rozhodnutí, v němž by byly zahrnuty všechny otázky, které by mohly být předmětem sporu, a které by zahrnovaly práva všech osob, které mají jakékoli interesty k předmětu sporu. Viz Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 19.

„Proper party“ je taková strana, která se může připojit k žalobě, ale nepřipojí-li se, nebude tato skutečnost důvodem zamítnutí žaloby. Jones Knitting Corp. v. A. M. Pullen & Co., D.C.N.Y., 50 F.R.D. 311, 314. Ti, bez nichž sice může být věc projednávána, ale jejichž přítomnost umožní soudci lépe rozhodnout spor mezi všemi stranami. Cities Service Oil Company v. Kronewitter, 199 Kan. 228, 428 P.2d 804, 807. Viz také Parties.

Property. Majetek, vlastnictví, jmění, majetnictví, držba; vlastnost, schopnost; realita, nemovitost, pozemky; věc. To, co je někomu vlastní nebo co někomu patří; to, co náleží výlučně jediné osobě. V užším právním smyslu – souhrn práv, která jsou garantována a chráněna státem. Fulton Light, Heat & Power Co. v. State, 65 Misc. Rep. 263, 121 N.Y.S. 536. Říká se, že tímto výrazem se označuje každé penězi ocenitelné právo a interest. V užším smyslu – vlastnictví; neomezené a výlučné právo k věci; právo disponovat věcí jakýmkoli právem dovoleným způsobem, totiž držet ji, užívat ji, a vyloučit každého, kdo by v tom (oprávněného) rušil. Takové panství neboli neomezené právo užívání a disponování, které lze poprávu vykonávat nad jednotlivou věcí neboli předmětem. Výlučné právo držení, požívání a disponování věci. Nejvyšší právo, které lze vůbec vůči něčemu mít; bývá užíváno pro označení onoho práva, které lze mít k pozemkům čili k nemovitostem, ke zboží neboli věcem movitým, bez ohledu na vůli někoho jiného.

Výraz „property“ se také obecně užívá k označení všeho, co je předmětem vlastnictví, tělesného i netělesného, hmotného i nehmotného, viditelného i neviditelného, nemovitého i movitého; všeho, co má směnnou hodnotu nebo co může přinést bohatství čili jmění. Zahrnuje každé ocenitelné právo a interest, včetně majetkových práv k nemovitým a movitým věcem, služebnost, licenci a nehmotných statků, i každé porušení majetkových práv, které představuje žalovatelnou škodu. Labberton v. General Cas. Co. of America, 53 Wash.2d 180, 332 P.2d 250, 252, 254.

„Property“ zahrnuje všechno, co je nebo může být předmětem vlastnictví, ať právního nebo ekvitního, čili soukromého vlastnictví. Davis v. Davis, Tex. Civ. App., S.W.2d 607, 611. Tento výraz zahrnuje nejen vlastnictví a držbu, ale také právo užívat a požívat k účelu právem uznanému. Hoffmann v. Kinealy, Mo., 389 S.W.2d 747, 752.

„Property“ v oblasti ústavní ochrany označuje skupinu práv, která jsou vlastní vztahu občana k hmotným věcem, jako je právo držet a užívat je a právo s nimi nakládat. Cereghino v. State By and Through State Highway Commission, 230 Or. 439, 370 P.2d 694, 697.

„Goodwill“ je majetek, věc, Howell v. Bowden, Tex. Civ. App., 368 S.W.2d 842, 848; právě tak jako pojištění a práva, která jsou s ním spojena, včetně práva na žalobu, Harris v. Harris, 83 N.M. 441, 493 P.2d 407, 408.

Criminal law. V trestním právu. „Property“ znamená něco, co má majetkovou hodnotu, včetně nemovitých věcí, hmotných i nehmotných věcí movitých, práv ze

smluv, předmětů žalobního sporu a jiných interestů neboli práv k majetku, vstupenek a jízdenek, chycených a domácích zvířat, potravin a nápojů, elektrické a jiné energie. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), § 223.0. Viz také Property of another, níže.

Viz také Chattel; Community property; Incorporeal property; Intangible property; Interest; Land; Literary property; Lost property; Marital property.

Klasifikace

Majetková práva, totiž věci, jsou buď reálné, neboli nemovitě, nebo osobní, neboli movitě. Calif. Civil. Code (Civilní zákoník státu California), § 657.

Absolute property. Absolutní (úplně, nepochybně, nepodmíněně) majetkové právo, vlastnictví. Pokud jde o „chattels“ (viz tam), věci movité, říká se, že (vlastnictví k nim) je „absolutní“ tehdy, pokud někomu náleží výhradně a výlučně jak právo k věci, tak i její držba. V právních ustanoveních, týkajících se testamentů, odkazovací klauzule obsahující slova „to be the absolute property“ beneficiáře, obmysleného, má za následek převod titulu k „fee simple“ (viz tam). Nebo může znamenat, že majetek má být držen bez jakéhokoli omezení neboli nepodmíněně; a bez jakýchkoli dispozic či příkazů ze strany třetích osob.

Common property. Obecní majetek. Tímto výrazem se někdy označují pozemky, které vlastní místní státní správa a drží je v trustu ke společnému užívání všemi obyvateli místa. Majetek (věc), který (kterou) vlastní spolunájemci (spoluvlastníci apod., „tenants in common“). Také majetek, který společně vlastní manželé v majetkovém společenství. Viz Community property, také Public property, níže.

Community property. Viz toto heslo.

Ganancial property. Viz toto heslo.

General property. Všeobecné majetkové právo. Právo a majetnictví k věci, kterou požívá general owner, obecný a beneficiální vlastník. Viz Owner.

Intangible property. Nehmotná věc, nehmotný majetek. Věc (majetek), které se nelze dotknout, protože fyzicky (jako těleso) neexistuje, jako např. pohledávky, interesty a práva. Viz také Intangible asset.

Literary property. Viz Literary.

Mislaid property. Odložená věc, odložený majetek. Věc (majetek), kterou její vlastník ze své vůle opustil s tím, že se k ní později zase vrátí, ale kterou už nemůže nalézt. Nejde o úmyslně ukrytou věc, ani nejde o věc ztracenou („lost“), kterou její vlastník opustil náhodně a bez své vůle. Rofrano v. Duffy, C.A.N.Y., 291 F.2d 848, 850.

Mixed property. Smíšený majetek; majetkové právo smíšené povahy. Majetkové právo, které má v zásadě povahu práva k movité věci, ale které má v důsledku práva některé charakteristiky a znaky práva k věci nemovité. Tuto povahu mají dědičné rodinné cennosti, příslušenství nemovitých věcí a listinné tituly k nemovitému majetku.

Movable property. Movitá věc, movitý majetek. Věc (majetek), jejíž polohu je možné měnit, včetně věcí, které rostou ze země, které jsou se zemí spojeny, a těch, které se nacházejí v zemi, a včetně listin, pokud práva, která ztělesňují, nelze fyzicky lokalizovat. Všechny ostatní věci jsou věcmi nemovitými. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), § 223.0.

Personal property. Movitá věc, movitý majetek. Osobní majetek. V nejširším a obecném smyslu – všechno, co je předmětem vlastnictví a nepatří pod označení nemovitý majetek (nemovitost). Právo nebo interest k movitým věcem, nebo právo anebo interest užší než „freehold“ (viz tam) k nemovitosti, anebo jakékoli právo nebo interest k věcem movitým.

Obecně, veškerý majetek, který není majetkem nemovitým; totiž zboží, „chattels“ (viz tam), peníze, bankovky, směnky, šeky, akcie a pohledávky vůbec, jakož i věci nehmotné. Bismarck Tribune Co. v. Omdahl, N.D. 147 N.W.2d 903, 906. Někdy se označuje jako „personalty“, zatímco nemovitý majetek (nemovitost) jako „realty“. Výraz „personal property“ může také označovat majetek, který plátce daně neužívá k obchodní nebo podnikatelské činnosti ani k jiným výdělečným účelům. Užije-li se tohoto výrazu v tomto, právě uvedeném smyslu, může zahrnovat jak „realty“ (např. dům, v němž dotyčný bydlí), tak „personalty“ (např. osobní svršky, kterými je oblečení a nábytek).

Movitými věcmi jsou peníze, zboží, „chattels“ (zde: další movité předměty), pohledávky (nehmotná práva) a důkazy o dluhu. Calif. Evid. Code (Zákoník pro důkazní řízení státu California).

Movitá věc se člení na (1) hmotné věci, mezi něž patří movité a dotykatelné, hmotné věci, jakými jsou zvířata, nábytek, obchodovatelné předměty atd., a (2) nehmotné movité věci, jakými jsou práva, např. osobní důchody, akcie, podíly, patenty a autorská práva.

Private property. Soukromý majetek. Takový majetek je chráněn před odnětím k veřejným účelům; je to takový majetek, který jednotlivci náleží absolutně a k němuž má tento výlučné dispoziční právo. Tento majetek má určitou, stálou a tělesnou povahu, může být předmětem držení a převeden na jiného; např. domy, pozemky a „chattels“ (zde: movité věci). Scranton v. Wheeler, 179 U.S. 141, 21 S. Ct. 48, 45 L. Ed. 126.

Property of another. Věc, majetek jiného; věc cizí. Označují se tak věci, k nimž nemá právo nikdo jiný než žalobce, právo, do něhož žalobce není oprávněn rušivě zasahovat, bez ohledu na to, že žalobce má právo k těmto věcem, a bez ohledu na to, že jiné osobě lze zabránit, aby věci vymáhala civilní žalobou, protože věci byly použity při protiprávním jednání nebo byly zabaveny jako kontraband. Věci v držení žalobce nelze považovat za věci jiného, kdo k nim měl jen zajišťovací právo, i když právní titul dovoluje věřiteli uzavřít smlouvu o podmíněném prodeji nebo jinou dohodu o zajištění. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), § 223.0.

Property tax. Viz toto heslo.

Public property. Veřejný majetek. Tohoto výrazu se obvykle používá k označení těch věcí, které jsou *publici juris* (viz tam), a proto se považují za věci, které vlastní „veřejnost“, celý stát nebo obec, a které nejsou vyhrazeny panství soukromé osoby. Může také označovat majetkový předmět, který vlastní stát, federace nebo obec (jako právní subjekt) jako taková. Viz také *State property*, níže.

Qualified property. Podmíněné majetkové právo. Majetkové právo k movitým věcem, které svou povahou není trvalé, a může někdy být a jindy nebýt; tak například, majetkové právo, které může někdo nabyt k divokým zvířatům, která chytil a která drží, ale která mu patří jen tak dlouho, dokud je drží. Jakékoli vlastnictví, které není absolutní. Viz také *Special property*, níže.

Real property. Nemovitá věc, nemovitý majetek. Půda (pozemky) a obecně všechno, co na ní vzešlo nebo z ní vyrostlo nebo co je se zemí spojeno. Také práva z půdy vzešlá, s půdou spojená a vykonatelná v souvislosti, resp. vůči půdě. Obecný výraz pro pozemky, tenementy (nájemní nemovitosti) a dědičné nemovitě statky. Věci, které po smrti vlastníka, který nezanechal závět, přecházejí na jeho dědice.

Nemovitými věcmi se rozumí: půda; to, co je se zemí spojeno; to, co k půdě patří; to, co má podle práva povahu nemovitou; s výjimkou toho, že pro účely prodeje se výnosy (sklizeň), průmyslové plodiny a věci, které jsou spojené se zemí nebo jsou její součástí a o nichž bylo dohodnuto, že budou před prodávajícím nebo jinak podle (ustanovení) smlouvy o prodeji od země odděleny, posuzují jako zboží a řídí se ustanoveními o prodeji zboží. Calif. Civil Code (Civilní zákoník státu California), § 658.

Separate property. Viz toto heslo.

Special property. Zvláštní majetkové právo. Majetkové právo, které má podmíněnou, dočasnou nebo omezenou povahu; na rozdíl od práva absolutního, všeobecného nebo nepodmíněného. Takové je majetkové právo držitele zástavy k předmětu zástavy, právo šerifa vůči věci, kterou zabavil a má ji dočasně u sebe, právo nálezce ztracené věci po dobu, kdy pátrá po jejím vlastníku, právo toho, kdo chytil divoké zvíře a drží je. Viz také *Qualified property*, výše.

State property. Státní vlastnictví, majetek, majetkové právo. Stát je vlastníkem veškeré půdy pod splavnými (mořskými) vodami a pod stanovenou čarou vysoké vody, která je ve státě (California) hranicí slapových vod; dále je vlastníkem veškeré půdy pod vodami splavných jezer a řek; všeho majetku, který si právoplatně přivlastnil k vlastnímu užítku; všeho majetku, který mu byl darován; a všeho majetku, který nemá jiného vlastníka. Calif. Civil Code (Civilní zákoník státu California), § 670.

Tangible property. Dotykatelná, hmatatelná, hmotná věc. Všechny věci, které jsou hmatatelné a které reálně, fyzicky existují, jak movité, tak nemovité.

Unclaimed property. Majetek bez vlastníka; (doslova: majetek, na který si nikdo nečiní právo). Většina států USA přijala Jednotný zákon o nakládání s majetkem bez vlastníka (Uniform Disposition of Unclaimed Property Act).

Property of the debtor. Majetek dlužníka. Užívá-li se tohoto výrazu v Zákoníku o konkursu (Bankruptcy Code), označuje majetek, který má dlužník ve svém držení, ať jde o držbu skutečnou nebo jen právní, a neomezuje se jen na majetkové tituly dlužníka. Ve věci Kassuba, D. C. Ill., 396 F. Supp. 324, 326.

Property right. Majetkové právo, právo k majetku. Více-významový výraz, který označuje jakýkoli druh práva k určité věci, jak movité, tak i nemovité, jak k hmotné, tak i nehmotné; např. v případě profesionálního baseballového hráče je penězi ocenitelným majetkovým právem jeho jméno, podoba a výraz, a toto právo může prodat. Cepeda v. Swift & Co., C. A. Mo., F.2d 1205, 1206.

Property settlement. Majetkové ujednání. Tohoto výrazu se používá v rozvodové hantýrce pro označení dvou různých typů právních důvodů rozdělení majetku manželů: (1) se zakládá na dohodě stran, kterou schva-

luje soud, a (2) se zakládá na rozhodnutí soudu v soudní věci o rozdělení majetku manželů. Marshall v. Marshall, 135 Mich. App. 702, 355 N.W.2d 661, 665. Dohoda mezi manželi jako důsledek řízení o rozvodu. Tato dohoda může obsahovat ustanovení o rozdělení majetku, který manželé vlastnili nebo získali v době trvání manželství, o opakujících se plněních (platbách) jednoho manžela vůči druhému nebo o jednorázovém majetkovém uspořádání. Viz *Equitable distribution*; *Marital property*; *Separate property*; *Separation agreement*. *Srovnej* *Post-nuptial agreement*; *Pre-nuptial agreement*.

Property tax. Daň z majetku. Daň *ad valorem*, kterou zpravidla uvaluje městská správa nebo správa okresu (kraje) na hodnotu toho nemovitého a movitého majetku, který daňový poplatník vlastní k určitému dni. Daň má zpravidla podobu jedna ku tisíci, tj. jedna jednotka daně k tisíci jednotkám hodnoty majetku. Viz *Ad valorem*.

Property torts. Majetkové torts (majetkové civilní mimosmluvní delikty). Jde o protiprávní činy spočívající ve způsobení újmy čili škody na majetku, movitém nebo nemovitým, které se odlišují od „personal torts“, totiž protiprávních činů, které působí újmu osobám, tj. jejich tělu, pověsti nebo citění. *Travelers Indem Co. v. Chumbley*, Mo. App., 394 S.W.2d 418, 422.

Propinqui et consanguinei. Lat. Nejbližší z (pokrevních) příbuzných zemřelého.

Propiedad. Ve španělském právu majetek, věc.

Propinquier excludit propinquum; propinquus remotum; et remotus remotiore. Bližší vylučuje blízkého; blízký vylučuje vzdálenějšího; vzdálenější vylučuje ještě vzdálenějšího. Ten, kdo je bližší, vylučuje toho, kdo je (jen) blízký, ten, kdo je blízko, kdo je vzdálený; kdo je vzdálený, toho, kdo je ještě vzdálenější.

Propinquity. Blízkost; sousedství; příbuznost, příbuzenství, pokrevenství; spřízněnost; rodina, rodičovství.

Propior sobrino, propior sobrina. Lat. V kontinentálním právu syn nebo dcera prastrýce nebo prastety, jak z otcovy, tak z matčiny strany.

Propios, proprios. Ve španělském právu určité díly půdy ponechané ladem a vyhrazené v době, kdy se ve španělské Americe zakládala města; stávaly se nezcizitelným majetkem města pro výstavbu veřejných budov, tržišť atp. nebo pro jiné účely; spravovala je městská správa k zajištění příjmů města a jeho prosperity.

Propone. Navrhovat, předkládat. V církevním a pozůstalostním právu předložit k rozhodnutí; přednést jako důvod nároku; předložit (nabídnout) pro soudní jednání.

Proponent. Navrhovatel, proponent; zastánce návrhu; navrhovatel věci. Odtud: proponentem poslední vůle je ten, kdo ji předkládá soudu k potvrzení (viz *Probate*).

Proportional representation. Poměrné zastoupení. Způsob volby, která umožňuje zastoupení zájmů menšiny. V souvislosti s volbami do politických funkcí rozhodl Nejvyšší soud, že Ústava poměrné zastoupení nevyžaduje. *Davis v. Bandemer*, 478 U.S. 109, 129, 106 S. Ct. 2797, 2809, 92 L. Ed.2d 85.

Proportionate. Přiměřený, poměrný, úměrný. Přízřebený nebo upravený v určitém poměru vůči něčemu jinému. Viz *Pro rata*.

Proposal. Návrh, nabídka, oferta, nabídnutí; pojistný návrh; nabídka k sňatku. Něco nabídnutého, navrženého. Návrh jedné osoby vůči osobě druhé obsahující podmínky pro nějakou práci nebo činnost anebo pro převod majetku, který, v případě, že bude přijat, vytvoří smlouvu mezi dotyčnými dvěma osobami. Sdělení jedné osoby druhé osobě o tom, že je ochotna s ní uzavřít smlouvu za podmínek uvedených v návrhu.

První nabídka nebo předběžné (přípravné) prohlášení, na jehož základě druhá strana zvažuje navrženou smlouvu. V této souvislosti však nejde o ofertu, ale o výzvu, která teprve vyvolá ofertu, a tudíž jejím přijetím ještě smlouva nevznikne. Viz také *Offer*.

Propositio indefinita aequipollet universalis. Neurčitý návrh má stejnou cenu jako obecný.

Proposition. Návrh, nabídnutí, nabídka; přínos; tvrzení; výpověď, teze; problém; projekt, záležitost, věc. Nabídka něco učinit. Viz *Offer*; *Proposal*.

Propositus. Lat. Navržený; osoba, od které se odvozuje původ.

Pro possessione praesumitur de jure. Z faktu držby vzniká domněnka o právu.

Pro possessore. Jako držitel; na základě titulu possessor, z titulu possessor.

Pro possessore habetur qui dolo injuriave desiit possidere. Za držitele se považuje (i) ten, kdo pro podvod nebo lest držitelem být přestal.

Pro posse suo. Podle svých sil a možností.

Propound. Předložit k úvaze, k diskusi; položit otázku, předložit závět k potvrzení. Navrhnout, nabídnout. O vykonavateli závěti nebo i o jiné osobě se říká, že předkládá závět k potvrzení („to propound a will“), jestliže činí kroky k tomu, aby závět byla soudem ve slavnostní formě potvrzena.

Prop. Reg. Zkratka pro „Proposed Regulation“ (např. Proposed Treasury Regulation). Nařízení může být nejdříve vydáno v podobě návrhu, aby zainteresované strany měly příležitost se k němu vyjádřit. Teprve konečná podoba nařízení se označuje výrazem „Regulation“ (zkráceně „Reg.“).

Propria persona. Viz *In propria persona*.

Proprietary, n. Vlastnictví, vlastnické právo; vlastníci, majitelé; guvernér. Majitel nebo vlastník; ten, kdo má výhradní titul k věci; ten, kdo drží, nebo ten, kdo na základě svého vlastního práva drží (má) titul k věci; ten, kdo drží panství nad věcí nebo komu patří vlastnictví věci na základě svého vlastního práva. Ti, jimž byly uděleny pozemky ve státech Pennsylvania a Maryland; oni a jejich dědici byli nazýváni „proprietaries“ těchto provincií.

Proprietary, adj. Vlastnický, majetnický, majitelský; zákonem chráněný, patentovatelný, speciální, soukromý. Náležící k vlastnictví; takový, který je vlastněn určitou osobou; náležející majiteli; týkající se určitého vlastníka nebo majitele.

Proprietary articles. Zboží oprávněného majitele. Zboží, které bylo vyrobeno na základě určitého výhradního individuálního práva vyrábět a prodávat (toto zboží). Tohoto výrazu používají daňové zákony Spojených států. *Ferguson v. Arthur*, 117 U.S. 482, 6 S. Ct. 861, 29 L. Ed. 979.

Proprietary capacity. Postavení podnikatele. Tohoto výrazu se používá pro označení funkcí města nebo obce, pokud se angažují v nějaké jakoby podnikatelské záležitosti, na rozdíl od jejich funkcí správních. *Viz Proprietary functions, níže.*

Proprietary capital. Majetkový, finanční kapitál. V účetnictví takový vlastnický účet, v němž jsou vedeny původní investice spolu se zisky z nich nashromážděnými.

Proprietary duties. Majitelské, vlastnické povinnosti. Povinnosti municipální jednotky (správního obvodu), které nejsou vlastními funkcemi správními. *Viz také Governmental duties.*

Proprietary functions. Vlastnické funkce. Funkce, které město nebo obec může podle svého vlastního uvážení vykonávat, jestliže se domnívá, že to je v nejlepším zájmu jeho obyvatel. *Sarmiento v. City of Corpus Christi, Tex. Civ. App., 465 S.W.2d 813, 816, 819.* „Správní funkce“ představují výkon určité části vládní moci, to jest, výkon jednotlivých prvků státní suverenity; naproti tomu „vlastnická funkce“ označuje činnost, spočívající v péči o pohodlí, bezpečnost a spokojenost obyvatelstva. *Mc Phee v. Dade County, Fla. App., 362 So.2d 74, 79. Viz také Governmental duties; Governmental functions.*

Proprietary governments. Tohoto výrazu používá Blackstone pro označení vládních mocí, které Koruna udělila jednotlivci jako feudální knížectví s menší suverénní mocí a nižšími zákonodárnými oprávněními; taková oprávnění patřila dříve vlastníkům Palatynátu. 1 Bl. Comm. 108.

Proprietary information. Majetkové informace. V právních ustanoveních o obchodním tajemství informace, vůči nimž má vlastník chráněný zájem.

Proprietary interest. Majetkový interest. Interest vlastníka majetku (věci) spolu se všemi právy, která k tomu patří, jako např. právo volby akcií a právo účasti na řízení, má-li dotyčná osoba majetkový interest k akciím. *Stroh v. Blackhawk Holding Corp., 48 Ill.2d 471, 272 N.E.2d 1.*

Proprietary lease. Vlastnický nájem. Druh nájmu v družstevním bytě (popř. družstevním bytovém domě) mezi družstvem—vlastníkem a nájemcem—akcionářem družstva.

Proprietary rights. Vlastnická oprávnění. Ta oprávnění, která náleží vlastníkovu majetku (věci) v důsledku jeho vlastnictví. *Douglas v. Taylor, Tex. Civ. App., 497 S.W.2d 308, 310.* Právo obvykle spojené s vlastnictvím, s titulem a s držbou, které je interestem nebo právem toho, kdo vykonává panství nad věcí čili majetkem, toho, kdo věc čili majetek spravuje a rozhoduje o něm. *Green v. Lewis, 221 Va. 547, 272 S.E.2d 181, 185. Viz také Proprietary interest, výše.*

Proprietas. Lat. V kontinentálním a ve starém anglickém právu majetek; to, co někdo vlastní; vlastnictví, jmění.

Proprietas nuda, holé vlastnictví; pouhý titul bez usufruktu.

Proprietas plena, plné vlastnictví, které obsahuje nejen titul, ale také usufrukt, čili výlučné právo věci užívat.

Proprietas totius navis carinae causam sequitur. Vlastnictví celé lodi se řídí vlastnictvím kýlu. Vystaví-li někdo loď od samého kýlu a použije k tomu materiál,

kteří patří někomu jinému, náleží loď vlastníkovu onoho materiálu.

Proprietas verborum est salus proprietatum. Vlastnictví slov je záchranou majetku.

Proprietas probanda, de. Writ adresovaný šerifovi, aby provedl sám vyšetřování toho, kdo drží určitý, dříve zabavený majetek.

Proprietates verborum servandae sunt. Vlastnictví slov (vlastních významů slov) je třeba zachovat (zachovávat).

Propriété. Termín francouzského práva odpovídající našemu (tj. USA) výrazu „property“; znamená právo užívat (požívat) věc a disponovat s ní nejsvrchovanějším, nejúplnějším způsobem a být přitom podřízen jen zákonům.

Proprietor. Vlastník, majitel; nositel; držitel. Vlastník výhradního práva k majetku. Ten, kdo má právoplatné oprávnění nebo výhradní titul k tomuto podniku, nebo domínium, panství vůči němu, čili vlastnictví tohoto podniku. *Shermco Industries, Inc. v. Secretary of U.S. Air Force, D. C. Tex., 452 F. Supp. 306, 314.* Podnik, který zpravidla není právnickou osobou, který vlastní a spravuje (řídí) výhradně jediná osoba. Takový podnik se zpravidla označuje jako „sole proprietorship“ (*viz tam*).

Proprietorship. Vlastnictví, majetnictví, výhradní právo k majetku. Podnik, který vlastní osoba, která má buď právoplatné oprávnění a výhradní titul k tomuto podniku, nebo domínium, panství vůči němu, čili vlastnictví tohoto podniku. *Shermco Industries, Inc. v. Secretary of U.S. Air Force, D. C. Tex., 452 F. Supp. 306, 314.* Podnik, který zpravidla není právnickou osobou, který vlastní a spravuje (řídí) výhradně jediná osoba. Takový podnik se zpravidla označuje jako „sole proprietorship“ (*viz tam*).

Propriety. Tento termín, použitý v Massachusettské koloniální ordinanci z r. 1741, znamená přibližně, ne-li doslova, totéž, co majetek, majetkové právo.

Ve starém anglickém právu majetek, majetkové právo; žalovaný majetek, žalované majetkové právo; majetek v držbě; smíšené majetkové právo.

Proprios. Ve španělském a mexickém právu úrodné pozemky, jejichž užívání bylo přiděleno několika okresům, aby z jejich výnosu uhrazovaly výdaje svých správních orgánů.

Proprio vigore. Lat. Svou vlastní silou; svým skutečným významem.

Propter. Lat. Pro; kvůli, z důvodu. První slova několika latinských frází.

Propter affectum. Lat. Z důvodu nějaké zaujatosti nebo nějakého předsudku, pro nějakou zaujatost nebo nějaký předsudek. Označení jednoho z druhů *challenge* (*viz tam*).

Vyloučení porotců z důvodu nějaké předpojatosti nebo stranění jedné nebo druhé straně v soudním sporu; námitky tohoto druhu mohou být uplatněny i po té, co porota vynesla svůj rozsudek (výrok). *Partin v. Henderson, Tenn. App., 686 S.W.2d 587, 589.*

Propter defectum. Lat. Z důvodu nějaké vady nebo nedostatku, pro nějakou vadu nebo nedostatek. Označení jednoho z druhů *challenge* (*viz tam*).

Propter defectum sanguinis. Z důvodu vady krve, to jest — z důvodu nedostatku pokrevenství.

Propter delictum. Pro trestný čin nebo kvůli trestnému činu. Označení jednoho z druhů *challenge* (*viz tam*).

Propter honoris respectum. Z důvodů úcty k důstojenství či k postavení. *Viz Challenge.*

Propter impotentiam. Z důvodu (kvůli) neschopnosti. Výraz označuje jeden z důvodů omezeného vlastnického práva k divokým zvířatům, který spočívá ve skutečnosti, že nejsou schopna uniknout; tak je tomu v případě mláďat divokých zvířat v době před tím, než mohou létat nebo běhat. Bl. Comm. 394.

Propter privilegium. Z důvodů privilegia, výsady. Výraz označuje jeden z důvodů omezeného vlastnického práva k divokým zvířatům, který spočívá ve zvláštním privilegiu střílet, chytat do pastí a zabíjet je v určitém parku nebo na vyhrazeném území, za vyloučení ostatních. 2 Bl. Comm. 394.

Pro querente. Pro žalobce; zpravidla se zkracuje na „*pro quer'*“.

Pro rata. Proporcionálně, poměrně; podle určité sazby, procenta, poměru. Podle míry, účasti, podílu nebo odpovědnosti. Podle určitého pravidla nebo poměru. Na příklad, má-li akciová společnost deset akcionářů, z nichž každý vlastní 10% akcií, pak rozdělení dividendy z \$ 1.000 pro rata znamená, že každý akcionář dostane \$ 100. *Viz také Per capita; Pro rate.*

Pro rata clause. Klauzule, doložka „pro rata“. Tato doložka se obecně používá jako jiná zajišťovací ustanovení v pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel; znamená, že v případě, že pojištěný je pojištěn ještě jinak (jinde), pojišťovna bude zavázána nahradit jen proporcionální část škody danou procentem, poměrem mezi jejím pojistným limitem a celkovým limitem všech pojistek, které pojištěný uzavřel. *Putnam v. New Amsterdam Cas. Co., 48 Ill. 2d 71, 269 N.E.2d 97, 99.* Ustanovení v pojistné smlouvě, které má za následek, že pojišťovna neručí za vyšší podíl na škodě, než kolik činí pojistná částka z její pojistky v poměru k celé částce, na kterou je majetek pojištěn.

Pro-rata distribution clause. Doložka o poměrném rozložení. V pojištění proti ohni ustanovení v pojistné smlouvě, podle kterého pojistná částka ve smlouvě uvedená má odpovídat každé části majetku v poměru, v jakém se má hodnota každé části k celkové hodnotě všeho pojištěného majetku.

Pro rate. Úměrně, proporcionálně, poměrně rozdělit, rozdělit podle počtu členů; stanovit (vyměřit nebo rozvrhnout) pro rata; úměrná část, podíl.

Akt upravení čili rozdělení daní z majetku, úroků, pojistného, příjmů z nájmu atd. mezi kupujícího a prodávajícího poměrně podle doby užívání neboli podle data smlouvy. *Viz také Pro rata.*

Pro re nata. Pro bezprostředně přítomnou věc; pro příležitost, která může nastat; přízpusobený pro zvláštní případ. Takto: o postupu soudního jednání, který byl zvolen spíš pod tlakem naléhavé potřeby než v souladu s přijatými precedenty, se říká, že je pojat *pro re nata*.

Prorogation. Přerušení a odložení; prodloužení nebo přeložení na jiný den. Přerušení nebo ukončení zasedání zákonodárského orgánu, parlamentu apod. V anglickém právu „*prorogace*“ znamená pokračování zasedání parlamentu od jedné schůze ke druhé, obdobně jako „*adjournment*“ je pokračování schůze, zasedání z jednoho dne na druhý.

V kontinentálním právu poskytnutí další doby pro vykonání něčeho po termínu, který byl stanoven původně.

Prorogue. Přerušit a odložit; odsunout, odložit na pozdější dobu. Příklad přerušení jednání parlamentu; ukončit schůzi zákonodárského sboru.

Pro salute animae. Pro dobro (blaho) duše. Všechny obžaloby před církevními soudy jsou *pro salute animae*; tudíž slova, která působí jen dočasnou škodu a jsou důvodem žaloby pro urážku na cti („*slander*“), neohrožují nikoho nebezpečím obžaloby před církevním soudem.

Proscribed. Proskribovaný; vyloučený ze společnosti, postavený mimo zákon, prohlášený za psance; veřejně odsouzený, zavržený, pronásledovaný, zakázaný. V kontinentálním právu — u Římanů — „*proskribovaným*“ byl ten, na jehož hlavu byla vypisována odměna; nicméně tímto výrazem byli častěji označováni ti, kdo byli odsouzeni k nějakému trestu, který měl za následek civilní smrt.

Pro se. Ve svůj vlastní prospěch; osobně. Vystoupit sám za sebe, jak je tomu v případě toho, kdo si nevezme právníka a vystupuje před soudem sám za sebe (samostatně).

Prosecute. (Za)žalovat, obžalovat, vést žalobu, obžalobu, zastupovat žalobce; soudně stíhat, soudně vymáhat, uplatňovat; vést dále, pokračovat; provozovat, zabývat se aj. Sledovat; postupovat v řízení na základě žaloby nebo v jiném soudním řízení; někoho trestně stíhat. Výraz „*prosecute an action*“ neznamená jen zahájení řízení, ale označuje i pokračování v něm až do konečného závěru. *Viz také Prosecution.*

Prosecuting attorney. Prokurátor, vyšetřující právní zástupce obžaloby. Označení státního úředníka, který byl ustanoven nebo zvolen v každém soudním distriktu, kraji nebo okresu, a který vede trestní stíhání jménem státu nebo USA. Federální prokurátoři („*U.S. Attorneys*“) zastupují Spojené státy v obžalobách trestných činů, na které se vztahují federální zákony.

V místě zvolený státní úředník, který zastupuje stát ve vazebních obžalobách, v případech, kdy se proti obviněnému obžaloba nepodává („*information*“) a v obžalovacích kriminálních případech. Nazývá se také „*district attorney*“, „*county attorney*“ nebo „*State attorney*“.

Viz také Prosecutor; States Attorney; United States Attorney.

Prosecuting witness. Žalující svědek. Soukromá osoba, na jejíž stížnosti nebo udání je založeno obvinění pro trestný čin, a jejíž svědectví zejména zajišťuje, že pachatel bude v soudním řízení usvědčen a odsouzen. V užším smyslu, ten, kdo byl jednáním spočívajícím v údajném trestném činu (jako v případě loupeže, znásilnění, hrubé nedbalosti, zplození nemanželského dítěte apod.) at' sám nebo na svém majetku poškozen především, a kdo dal podnět k trestnímu stíhání a podává svědectví.

Prosecutio legis est gravis vexatio, executio legis coronat opus. Soudní spor je nepříjemný, avšak exekuce korunuje dílo.

Prosecution. Žaloba, obžaloba, trestní stíhání, trestní řízení; prokuratura; pokračování, provozování, přetváření aj. Trestní řízení soudní zahájené a vedené podle zákona (tj. řádný právní postup) před kompetentním soudem, jehož smyslem je určit vinu nebo nevinu toho, kdo byl obžalován z trestného činu. U.S. v. Reisinger, 128 U.S. 398, 9 S. Ct. 99, 32 L. Ed. 480. Souvislé vyšetřování — prostřednictvím právem vytvořených nástro-

jů — toho, kdo byl obžalován z veřejně stíhatelného protiprávního činu, jehož konkrétním smyslem je nestranné zjištění viny anebo nevinu obžalovaného.

V širším smyslu se výrazu „prosecution“ užívá také pro označení státní moci (státu, federace) jako procesní strany v trestním soudním řízení, totiž pro označení obžaloby, prokurátora (státního návladního) neboli státního zástupce; tak je tomu např. mluvíme-li o důkazech navrhovaných nebo předkládaných obžalobou.

Tohoto výrazu se užívá i v souvislosti s civilními soudními spory, kdy označuje každý procesní krok, od zahájení řízení až do konečného rozhodnutí. The Brasil, C.C.A. III., 134 F.2d 929, 930.

Pátý dodatek k Ústavě USA požaduje, aby všechna trestní řízení ve věcech těžkých (hrdelních) trestných činů stíhatelných podle federálních zákonů (*to jest* takové federální trestné činy, pro které je stanoven trest odnětí svobody v délce trvání přesahující jeden rok) byla zahajována řádnou obžalobou („indictment“, viz *tam*) Velké poroty. Tento požadavek se ovšem nevztahuje na státní obžaloby ve věcech trestných činů, které lze projednat na základě tzv. „information“ (viz *tam*). Hughes Aircraft Co. v. United States, 717 F.2d 1351, 1362. Viz také File wrapper estoppel.

Malicious prosecution. Viz toto heslo.

Prosecution history estoppel. Nepřetržitě zkoumání okolností dovolujících udělit patent. Nestranná procedura, jejímž smyslem je určit přípustný rozsah patentových nároků. Builders Concrete Inc. v. Bremerton Concrete Products Co., 757 F.2d 255, 258. Omezuje rozsah patentových nároků, založených na argumentech, a doplňků, resp. změn patentové přihlášky, učiněných během zkoumání patentové přihlášky s cílem získat patentní listinu. Advance Transformer Co. v. Levinson, 837 F.2d 1081, 1083. Tento postup se používá jak pro doplnění patentové přihlášky, která mají překonat námitky založené na předchozí znalosti („prior art“, viz *tam*), tak i pro argumenty uváděné ve prospěch udělení patentu. Hughes Aircraft Co. v. United States, 717 F.2d 1351, 1362. Viz také File wrapper estoppel.

Prosecutor. Obžaloba, žalobce, prokurátor, státní návladní, státní zástupce. Ten, kdo trestně stíhá jménem státu někoho jiného pro trestný čin. Ten, kdo dává podnět k trestnímu řízení, na jehož podkladě je obžalovaný uvězněn, nebo ten, kdo podává obžalobu proti straně, o níž se domnívá, že je vina, tak, jak to činí prokurátor distriktu nebo okresu (kraje) nebo státu (státní žalobce) jménem státu, anebo Generální prokurátor USA pro federální distrikty jménem vlády USA. People v. Pohl, 47 Ill. App.2d 232, 197 N.E.2d 759, 764. Prokurátor (státní žalobce) distriktu nebo jiný státní úředník, který zastupuje stát v trestním řízení. New York Penal Code (Trestní zákoník státu New York), § 1.20(31). Viz také Prosecuting attorney.

Private prosecutor. Soukromý žalobce. Ten, kdo uvádí do pohybu mechanismus trestní justice proti tomu, o němž předpokládá nebo se domnívá, že je vinen trestným činem, a to tak, že podává žalobu příslušným orgánům; sám přitom není státním úředníkem. *Srovnej Public prosecutor, níže.*

Prosecutor of the pleas. Označení okresního (krajského) státního úředníka ve státě New Jersey, který je pověřen funkcí žalobce v trestních řízeních; odpovídá označením „district attorney“ a „county attorney“ v ostatních státech USA.

Public prosecutor. Veřejný žalobce, státní prokurátor, státní návladní. Státní úředník (jako např. „state's attorney“ nebo „district attorney“), který vykonává funkci žalobce v trestních řízeních nebo se účastní řízení trestněprávní povahy. Viz také Prosecuting attorney.

Prosecutrix. Prokurátorka, státní žalobkyně.

Prosequi. Lat. Vyšetřovat nebo stíhat; žalovat, čili soudně stíhat.

Prosequitur. Lat. Vyšetřuje nebo stíhá; žaluje, čili soudně stíhá.

Prosocer. Lat. V kontinentálním právu tchánův otec; manželčín děd.

Prosocerus. Lat. V kontinentálním právu manželčina bába.

Pro socio. Pro druhu, pro partnera; označení žaloby ve prospěch druhu, partnera. Titul kontinentálního práva.

Pro solido. Pro, za celek; za jednoho, jako jeden; společně; nerozdílně, nedílně.

Prospective. Prozíravý, předvídací, obezřetný; perspektivní, prospektivní, budoucí; hledící kupředu aj.

Prospective damages. Viz Damages.

Prospective law. Zákon hledící (pouze) dopředu. Zákon, který se aplikuje pouze na případy, které nastanou po jeho přijetí.

Prospectus. Prospekt; leták, brožura aj. Písemný dokument, který vydává právnická osoba nebo ten, kdo jedná jako její zástupce nebo pověřený zástupce, a který obsahuje druh a cíle emise akcií, obligací nebo jiných cenných papírů vydaných společností nebo (vůbec) právnickou osobou, investiční a rizikové charakteristiky cenných papírů a výzvu veřejnosti k upisování emise. Základní dokument registračního prohlášení, o kterém právo stanoví, že jím musí být investor vybaven před jakoukoli koupí. Je to listina, která má obsahovat všechny důležité skutečnosti, týkající se společnosti a její činnosti tak, aby případný investor mohl o podstatě své investice rozhodnout informovaně.

Federální předpisy o cenných papírech (15 U.S.C.A., Anotovaný zákoník USA, § 77a) požadují, aby korporace (akciové společnosti), které veřejně nabízejí akcie, daly kopii prospektu zaregistrovat u SEC (viz *tam*), a aby takovou kopii prospektu obdržel i každý zájemce o koupi. Obsah prospektu stanoví federální zákony a nařízení o cenných papírech.

Výraz „prospectus“ znamená jakýkoli prospekt, vyhlášku, cirkulář, oznámení, inzerát, dopis nebo sdělení, písemné nebo vysílané rozhlasem nebo televizí, kterým se nabízejí na prodej cenné papíry, nebo kterým se prodej cenných papírů potvrzuje. Securities Act (Zákon o cenných papírech) z r. 1933, § 1; 15 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 77b(10).

Viz také Offering circular; Red herring.

Prostitute. Nevěstka, prostitutka, prostitut; dělat prostitutku, prostituovat. Ten, kdo dovolí nebo strpí (dovoluje nebo trpí) obecně promiskuitní pohlavní styk za mzdu, na rozdíl od pohlavního styku, který se omezuje výhradně na jednu osobu. Com. v. King, 374 Mass. 5, 372 N.E.2d 196, 202. Ten, kdo provozuje pohlavní styk nebo s jeho provozováním souhlasí nebo kdo nabízí provozování pohlavního styku s jinou osobou za úplat. New York Penal Law (Trestní zákon státu New York) § 230.00. Viz také Pander.

Ve svém nejširším významu toto slovo znamená nabízet se na prodej nebo se z vlastního rozhodnutí věnovat hanebným účelům; např. prostituovat svůj talent nebo schopnosti; prostituování tisku atd.

Prostitution. Prostituce. Jednání spočívající v uskutečňování pohlavního styku nebo v jeho nabízení anebo v souhlasu s jeho uskutečňováním, a to za úplatu. Uskutečňování pohlavního styku nebo souhlas s ním nebo nabízení se k uskutečnění pohlavního styku s jinou osobou, a to za úplatu dojednanou s touto nebo jinou osobou. Ariz. Crim. Code (Trestní zákoník státu Arizona) § 13–3211(5). Označuje každý necudný (nemravný) úkon mezi dvěma osobami za peníze nebo za jiné vzájemné plnění. Cal. Penal Code (Trestní zákoník státu California) § 647(b). Podle předpisů zakazujících prostituci, jde o chování všech mužů a žen, kteří (které) uskutečňují pohlavní styk jako podnikání. Com. v. King, 374 Mass. 5, 372 N.E.2d 196, 203.

Osoba je vinna prostitucí, méně závažným přečinem, jestliže (a) je obyvatelem nevěstince nebo se jinak zabývá provozováním pohlavního styku po živnostensku, nebo (b) pobývá (doslova: „leluje“) na místě veřejnosti přístupného nebo na místě, které je viditelné z místa veřejnosti přístupného, s cílem být najata k uskutečnění pohlavního styku. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník) § 251.2.

Viz také Mann Act; Pander.

Pro tanto. Za tolik; za co nejvíce, za jak možná nejvíce; tak dalece, jak jen to je možné. Částečné zaplacení pohledávky. Užívá se obvykle v souvislosti s případy vyvlastnění, kde označuje částečnou úhradu za odnětí věci státem, kdy nebylo dostatečně zohledněno právo žalobce podat žalobu na plnou výši částky, na kterou má nárok.

Protected class. Chráněná, zvýhodněná skupina (osob). Podle Titulu VII. Zákona o občanských právech (Civil Rights Act) z r. 1964 jde o jednu ze skupin (osob), které zákon chrání, jakými jsou skupiny, jejichž existence je dána příslušností k rase, pohlaví, národnosti, náboženství.

Protection. Ochrana; chránění, hájení, zástita; průvodní list, glejt; osvědčení o americkém státním občanství; celní ochrana, ochranná politika; krytí směny. Ve starém anglickém právu writ, kterým mohl král na základě své zvláštní prerogativy udělit výsadní právo žalovanému pro všechny žaloby in personam a mnohé žaloby in rem, ale jen na dobu ne delší než jeden rok, proto, že se dotýčný angažoval v králových službách za hranicemi říše. V dřívějších dobách se výrazem „protection“ označovaly také listiny vydávané námořníkům, které osvědčovaly, že dotyční jsou vyňati z verbování do královského námořnictva.

V kupeckém právu název listiny, kterou zpravidla vydávají veřejní notáři námořníkům a jiným osobám cestujícím za hranice, kterou se osvědčuje, že držitel listiny, v ní uvedený, je občanem Spojených států.

Ve veřejném obchodním právu postup, při kterém stát ukládá cla na zboží cizího původu nebo cizí výroby při jeho dovozu do země, aby zabraňováním dovozu cizího zboží nebo zvýšením ceny cizích komodit do výše, kdy s nimi domácí výrobci mohou úspěšně soutěžit, podporoval domácí výrobu téhož nebo ekvivalentního zboží a její další rozvoj. Viz Protective tariff.

Protection order. Ochranný příkaz (rozkaz, zákaz). Příkaz, který může soud vydat v případech násilí nebo

týrání v rodině, např. na ochranu manžela před fyzickým poškozením ze strany druhého manžela nebo na ochranu dítěte před týráním rodiči (rodičem). Takový příkaz může soud vydat ihned v těch případech, kdy je prokázána existence bezprostředního nebezpečí násilí nebo týrání. Takové mimořádné příkazy se vydávají v řízeních „ex parte“ (viz *tam*), a jejich účinky trvají jen dokud soud neskončí řádné projednávání věci za přítomnosti všech zúčastněných stran. Vit *např.* Minn. St. 518B.01.

Protectio trahit subjectionem, et subjectio protectionem. Ochrana vyvolává závislost, závislost vyvolává ochranu. Ochrana jednotlivce státem je podmíněna tím, že se jednotlivce podřídí zákonům, a takové podřízení na druhé straně dává jednotlivci právo na ochranu ze strany státu.

Protective committee. Ochranný výbor. Skupina držitelů cenných papírů nebo majitelů prioritních akcií, která má chránit zájmy jejich skupiny v době likvidace nebo reorganizace akciové společnosti.

Protective custody. Ochranná vazba. Stav, postavení toho, kdo je držen pod ochranou zákona ve svém vlastním zájmu, jako je tomu v případě hlavního (korunního) svědka, jehož bezpečnost je ohrožena, nebo v případě toho, kdo se opil na veřejném místě, i když opilostí na veřejnosti samo o sobě není trestným činem, anebo toho, kdo pro svou duševní chorobu nebo drogovou závislost (požívání drog) by mohl způsobit újmu sobě nebo někomu jinému.

Protective order. Příkaz (rozkaz, zákaz) soudu, jehož účelem je někoho chránit před dalším obtěžováním nebo před zneužíváním soudního obeslání nebo zneužíváním žádostí o zpřístupnění (popř. předložení listin a pod.); viz *např.* Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 26(c); Fed. R. Crim. P. (Federální pravidla trestního řízení) 16(d)(1). Viz také Gag order; Protection order.

Protective tariff. Ochranný tarif. Právní předpis, který ukládá dovozní clo, které má představovat překážku dovozu konkurenčního zboží cizího původu, a tak zároveň stimulovat a chránit domácí výrobu téhož nebo ekvivalentního zboží.

Protective trust. Ochranný trust. Druh trustu na ochranu před nehospodárností či marnotratností (viz Spendthrift trust), který obsahuje ustanovení o zabavení majetku, které jej má chránit proti věřitelům a svévolnému zcizování.

Pro tem. Zkrácená podoba výrazu „pro tempore“, která doslova znamená „pro tuto dobu“, „na nějakou dobu“, (pro tento případ, po dobu, na čas). O tom, kdo jedná jako zástupce pouze dočasně, se tudíž říká, že pracuje „pro tem“.

Pro tempore. Na nějakou dobu; dočasně; provizorně.

Protest. Námitka, odpor, stížnost, ohrazení, protest; odvolání, rekurs; prohlášení, ujištění, deklarace; směnečný protest, protestní listina; menšinový protest. Formální prohlášení, jež činí ten, kdo je zainteresován na nějakém jednání, které má být nebo bylo vykonáno, anebo se na něm podílí, a jímž vyjadřuje svůj nesouhlas, nebo naopak o jednání, k němuž došlo proti jeho vůli, potvrzuje. Smyslem takového prohlášení je zpravidla buď chránit či zachovat si nějaké právo, které by (prohlašující) mohl ztratit, kdyby bylo možné dovést

jeho tichý souhlas, nebo se exonerovat z nějaké odpovědnosti, která by prohlašujícího postihla, kdyby výslovně svůj souhlas nepopřel.

Notářský úkon v podobě formálního písemného prohlášení, které na žádost držitele směnky („bill“, „note“) vyhotovuje notář a opatřuje pečeti svého úřadu, v němž se deklaruje, že v něm uvedená směnka byla v určitý den prezentována k zaplacení (nebo k přijetí), a toto zaplacení (nebo přijetí) bylo odmítnuto, a uvádějí se popřípadě dané důvody takového odmítnutí, a na základě toho notář *protestuje* proti všem stranám tohoto cenného papíru a prohlašuje, že budou činní odpovědnými za všechny ztráty a škody vzešlé z nezaplacení (nebo nepřijetí) cenného papíru. Označuje také všechny kroky nebo úkony, které nezaplacení (nebo nepřijetí) provázejí a které jsou nezbytné k postihu indosanta.

Protest je certifikát o nezaplacení (nebo nepřijetí) vyhotovený a pečetěným konzulem Spojených států nebo veřejným notářem nebo jinou osobou, která je oprávněna potvrdit nezaplacení (nebo nepřijetí) podle zákonných míst, kde k nezaplacení (nebo nepřijetí) došlo. Dotyčná osoba může certifikát vyhotovit jen tehdy, dostane-li se jí uspokojivé informace. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3–509. *Viz také Dishonor.*

Protest je podmínkou závazku (odpovědnosti) výstavce (trasanta) nebo převodce (indosanta) z každého příkazu k výplatě, že bude na první pohled zřejmé, že je splatný mimo území Spojených států. U.C.C. § 3–501(3).

Formální prohlášení menšiny (nebo několika jednotlivců) v zákonodárném orgánu o tom, že nesouhlasí s některým aktem nebo rozhodnutím orgánu; obvykle se připojují důvody nesouhlasu. V tomto smyslu se výrazu „protest“ používá v anglické Sněmovně lordů.

Formální prohlášení, obvykle písemné, které činí ten, koho vyzval veřejný (státní) orgán, aby zaplatil určitou peněžitou částku; v tomto prohlášení sděluje, že neuznává oprávněnost nebo spravedlivost takového požadavku čili své povinnosti tuto částku zaplatit, nebo že má námitky proti výši požadované částky; cílem takového prohlášení je zachovat si právo na nové stanovení částky nebo na vrácení již zaplacené částky, které by jinak zaniklo. Daně je tudíž možné platit s výhradou „protestu“.

Označení listiny, kterou přednostovi celního úřadu předkládá dovozce zboží, který v této listině uvádí, že se domnívá, že částka, která byla vyměřena jako clo, je příliš vysoká, a že i když stanovenou částku zaplatí, aby dostal své zboží z celnice, vyhrazuje si právo podat žalobu proti přednostovi celního úřadu na vrácení přeplatku.

V námořním právu písemné prohlášení kapitána (velitele) lodi, atestované příslušným soudcem nebo notářem, o tom, že škoda, kterou loď na své cestě utrpěla, byla způsobena bouří nebo jinými nebezpečími moře, a nikoli nedbalostí nebo nesprávným chováním kapitána (velitele) lodi.

Notice of protest. Sdělení o protestu. Sdělení držitele směnky nebo šeku výstavci nebo indosantovi o tom, že směnka nebo šek byly protestovány pro odmítnutí zaplacení nebo pro nepřijetí. U.C.C. § 3–509.

Waiver of protest. Vzdání se protestu. Použije-li se tohoto výrazu v souvislosti se směnkou nebo se šekem, pak znamená nejen to, že formální úkon známý pod označením „protest“ se nevyžaduje, ale také, že se nevyžaduje ani to, co normálně musí protestu předcházet, totiž žádost o zaplacení a její odmítnutí.

Protestando. Staroangl. lat. Protestování. Emfatické slovo, jehož se dříve používalo při protestování.

Protestants. Protestanti. Ti, kdo vyznávali Lutherovo učení; nazývali se tak proto, že v r. 1529 protestovali proti výnosu císaře Karla V. a sněmu ve Špýru, a prohlásili, že se odvolávají k všeobecnému koncilu. Tohoto označení se dnes používá bez rozdílu pro všechny sekty, které se oddělily od církve římské, bez ohledu na to, jak se konkrétně nazývají.

Protestation. Slavnostní prohlášení, prohlašování, tvrzení, ujištění, ujišťování; protest, protestování. Ve starých soudních řízeních nepřímé potvrzení nebo popření pravdivosti nějaké věci, kterou není možné správně nebo s jistotou pozitivně potvrdit, popřít ani zcela pomítnout. Vyloučení z úsudku.

Protest fee. Poplatek za protestování. Poplatek, který účtují banky a jiné peněžní ústavy, jestliže prezentovaná položka (např. šek) nemohla být vyrovnána.

Prothonotary. Protonotář. Titul úředníka (např. ve státu Pensylvánia), který pracuje jako vedoucí úředník některých soudů.

Protocol. Protokol. Krátké shrnutí textu listiny. Také, zápisy ze setkání, které obvykle parafují přítomné strany, aby vyjádřily svůj souhlas s přesností zápisu.

Oddělení Státního departmentu (ministerstva zahraničních věcí), které je pověřeno přípravou smluv a dohod. Obecně tento výraz označuje diplomatickou etiku a pořadí funkcionářů podle hodností.

Protutor. Lat. V kontinentálním právu ten, kdo, aniž byl poručníkem nezletilého, spravoval jeho majetek či záležitost tak, jakoby poručníkem byl, bez rozdílu, zda se domníval, že mu oprávnění poručníka bylo právoplatně uděleno nebo se tak nedomníval. Ten, kdo se ožení se ženou, která je poručnicí, stane se sňatkem protutorem. Protutor je stejně odpovědný jako poručník.

Prout patet per recordum. Jak je patrné ze záznamu. V latinské frazeologii soudního řízení byla tato slova řádnou formulí pro odkaz na záznam (protokol).

Provable. Dokazatelný, prokazatelný. Takový, který pravděpodobně bude dokázán, prokázán.

Prove. Dokázat, prokázat, demonstrovat pravdivost nebo správnost; provést, předložit důkaz; ukázat se, projevit se, osvědčit se aj. Dokázat nebo zjistit; dokázat uspokojivým a dostatečným důkazem, že skutečnost čili hypotéza je pravdivá. *Lawson v. Superior Court In and For Los Angeles County*, 155 Cal. App.2d 755, 318 P.2d 812, 814. Tento výraz v souvislosti s právními záležitostmi a právním postupem znamená prosadit, vykonat nebo zjistit. *Texas & N.O.R. Co. v. Flowers, Tex. Civ. App.*, 336 S.W.2d 907, 914. *Viz také Proof.*

Prover. Ve starém anglickém právu ten, kdo byv obviněn ze závažného trestného činu a pro něj také obžalován, doznal svou vinu dříve, než byla přednesena obhajoba, a obvinil přítom jiné osoby, své spolupachatele, ze stejného trestného činu, aby mu byla dána milost.

Provide. Postarat se, pečovat; učinit nebo obstarat pro budoucí použití, připravit; zaopatřit, zajistit, zajišťovat; poskytnout, poskytovat; obstarat, vybavit, hradit, umožňovat, dovolovat; chránit aj.

Provided. Za předpokladu, jestliže, s výhradou, pod podmínkou. Tohoto slova se používá na začátku ustanovení („*proviso*“, *viz tam*). Běžně označuje nebo vy-

jadřuje podmínku (předpoklad); ale není tomu tak vždy, protože — podle kontextu — může znamenat také úmluvu (smluvní klauzuli), anebo omezení nebo podmínění, anebo zúžení, změnu nebo výjimku z něčeho, co bylo uvedeno předtím.

Provided by law. Stanoveno zákonem. Je-li tohoto výrazu použito v ústavě nebo v zákoně, pak obvykle znamená „předepsané neboli stanovené (některým) zákonem“.

Province. Provincie; oblast, venkov, kraj; obor, pole působnosti; oblast ap. Distrikt, resp. distrikty, na které byla zem rozdělena, např. provincie Quebec v Kanadě. V poněkud jiném smyslu: pole působnosti nebo obor, jako např. lékařství nebo právo.

Provincialis. Lat. V kontinentálním právu ten, kdo žije (bydlí, má domici) v provincii.

Provision. Předpoklad; zaopatření, zajištění, obstarání; znemožnění, zabránění; ustanovení, nařízení, předpis, statut; výhrada, klauzule aj. Předvídaní šance, možnosti, že se stane něco, co bude stačit k tomu, aby nějaká současná činnost, jejíž předpokládána realizace může mít přirozený a náležitý vliv (přirozené a náležité účinky), byla započata s plným vědomím o oné budoucí možnosti.

V obchodním právu peněžní prostředky, které výstavce směnky poukázal směnečníkovi (plátcí), aby směnku přijal, anebo majetek (věc, peníze) nacházející se v rukách směnečníka nebo majetek (věc, peníze), který má směnečník předat výstavci směnky a který je pro tento účel vhodný.

Provisional. Prozatímní; dočasný, přechodný, provizorní, předběžný; učiněný nebo daný z opatrnosti, neboli *ad interim*.

Výraz, který se vyskytuje v postupu inkasa šeku a který označuje platbu, úvěr nebo jiné vypořádání šeku nebo jiné položky, pokud ten, kdo šek vypořádává, si přitom vyhrazuje právo, a to podle právního ustanovení nebo podle vzájemné dohody, platbu nebo úvěr odvolat, nebude-li nakonec položka zaplacená.

Provisional committee. Prozatímní, dočasný výbor. Výbor, který byl ustaven pro přechodnou záležitost.

Provisional court. Prozatímní soud. Federální soud, jehož oprávnění (práva) jsou stanovena nařízením, které zakotvuje pravomoc tohoto soudu. Prozatímní soud, ustavený na dobytém nebo okupovaném území vojenskými orgány nebo prozatímní vládou, je federálním soudem, který svou existenci a všechna svá oprávnění odvozuje od federální vlády (federálního státu).

Provisional government. Prozatímní vláda. Vláda, která byla ustavena dočasně a s tím, že bude existovat a trvat jen do té doby, dokud nebude zorganizována a natrvalo ustavena vláda jiná (více řádná či stálejší).

Provisional injunction. Provizorní (soudní) příkaz. Tohoto výrazu se někdy užívá pro označení prozatímního nebo dočasného soudního příkazu (*viz „interlocutory injunction“*, „*temporary injunction*“).

Provisional remedy. Provizorní opatření (soudu). Opatření soudu pro současnou potřebu nebo pro okamžitou příležitost; opatření přijímané v případě zvláštní nouze. Zejména — nouzový prozatímní právní postup, který může použít žalobce v civilní věci, který jej zabezpečí proti ztrátě, nenapravitelné újmě, plýtvání majetkem atd., v době, kdy se ještě o věci jedná (kdy není rozhodnuta). Mezi taková opatření náleží soudní příkaz (rozkaz,

zákaz), ustanovení správce konkursní podstaty, zabavení (obstavení) majetku nebo vazba.

Provisional seizure. Provizorní zabavení (věci). Opatření, které upravují zákony státu Louisiana, a které má v podstatě stejnou povahu jako zabavení (obstavení) majetku („*attachment of property*“, *viz tam*) v jiných státech USA.

Proviso. Podmínka, výminka, výhrada, podmíněné omezení, čili klauzule, která je připojena ke smlouvě o převodu (majetku, věci), o nájmu, o hypotéce nebo ke smlouvě obligační, a na jejímž splnění nebo nesplnění obvykle závisí platnost oné právní listiny; obvykle začíná slovem „*provided*“.

Podmínka (omezení) nebo výminka při postoupení majetku nebo při udělení oprávnění, jejímž smyslem je prohlásit, že převod majetku nenabude účinnosti nebo že oprávnění nebude moci být vykonáváno, pokud se podmínka nebo výminka nesplní.

Ustanovení (klauzule) nebo část ustanovení zákona, jehož účelem je buď vyjmout něco z preambule (předchozího ustanovení), anebo podmínit nebo omezit všeobecnost preambule (předchozího ustanovení) nebo vyloučit možnou příčinu vadné interpretace obsahu preambule (předchozího ustanovení).

„*Proviso*“, výhrada, atd., znamená ustanovení, které má omezit, změnit (zmírnit) nebo vysvětlit hlavní část oddílu zákona, ke kterému je připojeno. *Saginaw County Tp. Officers Ass'n v. City of Saginaw*, 373 Mich. 477, 130 N.W.2d 30, 32. Úkolem „*proviso*“, totiž výhrady v zákoně, je omezit to, co bylo uvedeno předtím, nebo to vysvětlit. *Allen v. Burkhart, Okl.*, 377 P.2d 821, 827. Klauzule vtělená do úvodních ustanovení, jejímž účelem je omezit nebo modifikovat preambuli zákona nebo vyjmout z působnosti zákona něco, na co by se jinak vztahoval. *Stoller v. State*, 171 Neb. 93, 105 N.W.2d 852, 856. Výraz „*proviso*“ se někdy nesprávně užívá k označení samostatného právního předpisu. *Cox v. Hart*, 260 U.S. 427, 43 S. Ct. 154, 157, 67 L. Ed. 332. Vlastním účelem výhrady ovšem je oslabit to, co bylo zakotveno v zákoně, v předchozím oddílu nebo paragrafu, anebo vyjmout něco z jeho působnosti, nikoli však rozšířit rozsah uvedený v preambuli. Jeho prostřednictvím nemůže být rozšířen ani obsah zákona.

K rozlišení *exception a proviso*, *viz Exception*.

Proviso est providere praesentia et futura, non praeterita. Opatření je třeba směřovat do přítomnosti a budoucnosti, nikoli do minulosti.

Provisor. Držitel neuprázdněného obročí; generální vikář; provizor. Ve starém anglickém právu „*provider*“ (dárce, živitel) nebo „*purveyor*“ (dodavatel, dvorní nákupčí). Také ten, kdo byl papežem jmenován jako příští držitel benefícia, obročí (dosud nikoli vakantního). Ten, kdo se stará o zaopatřování potřebných věcí; v užším smyslu ten, kdo před soudem v Římě žaluje na zaopatření.

Proviso, trial by. Spor prostřednictvím opatření. Ve staré anglické soudní praxi soudní pře přednesená žalovaným v těch případech, kdy žalobce po té, co se pustil do sporu, odmítá v něm pokračovat; tato řízení se tak nazývala podle klauzule obsažené ve writu šerifovi, která mu prikazovala, aby v případě, že obdrží dva writy v téže věci, vykonal pouze jeden z nich. Žalovaný mohl získat pro šerifa writ *venire facias*, který obsahovalo slova *Proviso quod*, atd., stanovící, že pokud writ k témuž účelu (v téže věci) obdrží také žalobce, má šerif o obou writech rozhodnout zároveň.

Provocation. Podnět, popud, impuls; provokování, provokace; hněv, pobouření. Úkon, kterým někdo druhého navádí, aby něco určitého (konkrétního) učinil. To, co podněcuje, popouzí, vyvolává, zapříčiňuje nebo způsobuje. Takové chování nebo jednání jedné osoby vůči druhé, které v této osobě vzbuzuje vztek, zášť nebo zuřivost proti první osobě, a má za následek, že se druhá osoba dopustí vůči té osobě, která ji vyprovokovala, nějakého protiprávního činu. *Viz také* Procurer.

Provokace, která by snížila vraždu na zabití, musí být takové povahy, že ve vědomí průměrně inteligentního člověka podnítl vztek, způsobil vyvolat násilí, zatemnil rozum a povede k povědě spíše z afektu než z rozvahy. Musí existovat stav afektu, který obžalovanému neposkytne časový prostor, aby se mohl řídit svým rozumem. Provokace s sebou nese představu o nějakém fyzickém útoku nebo o nějaké hrozbě násilí, která náhle podnítl vztek a nenávisť vůči napadené osobě.

Provoke. Vydráždit, vyprovokovat, provokovat; vzrušit, vyvolat, vzbudit, podnítl; přinutit. Rozzlobit nebo rozzuřit.

Provost—Marshal. Náčelník vojenské nebo lodní policie. Ve vojenském právu důstojník, který vystupuje jako náčelník vojenské policie nějakého vojenského stanoviště, tábora, města nebo jiného vojensky obsazeného místa, anebo distriktu, kde platí stanné právo. On a jeho zástupci mohou kdykoli zatknout a držet ve vazbě osoby, na které se vztahuje vojenské právo, pokud spáchaly trestný čin, a mohou vykonat jakýkoli rozsudek uložený stanným soudem.

Proxenetes. Lat. V kontinentálním právu makléř; ten, kdo negociuje, čili připravuje podmínky smlouvy mezi dvěma stranami, jako např. mezi kupujícími a prodávajícími; ten, kdo sjednává manželství, dohazovač.

Proximate. Bezprostřední, blízký; první, příští v řadě, nejbližší; primární; přímý; přibližný. V právním smyslu: nejbližší v příčinné souvislosti. *Armijo v. World Ins. Co.*, 78 N.M. 204, 429 P.2d 904, 905. Nejbližší ve vztahu příčiny a následku.

Proximate cause. Přímá, bezprostřední příčina. Příčina, která v přirozené a souvislé řadě po sobě následujících událostí, nepřerušené jakoukoli účinnou vnější příčinou, vyvolá újmu, a bez kteréžto příčiny by (takový) následek nenastal. *Wisniewski v. Great Atlantic & Pac. Tea Co.*, 226 Pa. Super. 574, 323 A.2d 744, 748. To, co je v řadě odpovědné příčinnosti nejbližší. To, co stojí v příčinnosti nejbližší výsledku, nikoli však nutně nejbližší v čase nebo prostoru, ale v kauzálním vztahu. Přímou příčinou újmy je základní příčina, hybatel, čili taková příčina, která v přirozené a souvislé řadě po sobě následujících událostí, nepřerušené jakoukoli účinnou vnější příčinou, vyvolá újmu, příčina, bez které by k nehodě (úrazu) nemohlo dojít, jestliže újma byla taková, že jí bylo možné rozumně předpokládat neboli předvídat jako přirozený následek škodného jednání. Újma neboli škoda je přímo čili bezprostředně způsobena jednáním nebo opomenutím (nedostatkem) jednání vždy, jestliže z dokazování věci vyplývá, že jednání nebo opomenutí jednání ke způsobení újmy čili škody podstatně přispělo nebo ji skutečně způsobilo; a že újma neboli škoda byla buď přímým důsledkem nebo logicky pravděpodobným následkem jednání nebo opomenutí jednání.

Poslední nedbalostní úkon, který k újmě přispěl, bez něhož by tato újma nebyla nastala. Dominantní, hybná neboli skutečně následek vyvolávající, *to jest* rozhodná

příčina. Účinná příčina; taková příčina, která nutně uvádí v činnost všechny příčiny ostatní. Příčiny, které jsou pouze náhodné nebo které jsou jen nástrojem vyššího neboli řídicího hybatele, nejsou přímými příčinami, ani odpovědnými příčinami, i když výsledkem mohou být časově bližší. Jenom tehdy, jsou-li příčiny na sobě nezávislé, bude z neštěstí obviněna ta z nich, která mu je bližší. Jednání nebo opomenutí, které bezprostředně způsobuje újmu nebo které není schopné jí zabránit; jednání nebo opomenutí existující a souběžně zároveň s jiným, takového charakteru, že kdyby k němu nebylo došlo, nebyla by způsobena újma. *Herron v. Smith Bors.*, 116 Cal. App. 518, 2 P.2d 1012, 1013.

Viz také Concurrent causes; Efficient cause; Immediate cause; Legal cause.

Proximate consequence or result. Bezprostřední následek či výsledek. Takový následek nebo výsledek, který při normálním běhu věcí nastává přirozeně. Následek, který — kromě své souvislosti s fyzikální kauzalitou — není zcela mimo rámec očekávání nebo pravděpodobnosti, jak ji vidí obyčejný člověk. *The Mars, D.C.N.Y.*, 9 F.2d 183, 184. Následek, který normálně vyplývá z tvrzené nedbalosti, který není narušen nějakou nezávislou příčinou, a který bylo lze logicky předpokládat. Následek, který inteligentní a zkušený člověk, plně obeznámený se všemi okolnostmi, které skutečně existovaly, by mohl v době, kdy k nedbalostnímu jednání došlo, považovat za logicky možný, kdyby na něj byl pomyslel. *Coast S. S. Co. v. Brady, C.C.A. Ala.*, 8 F.2d 16, 19. Pouhá možnost újmy nestačí tam, kde by inteligentní člověk o újmě jako o pravděpodobném výsledku jednání neuvažoval jako o jednom z jeho obvyklých a pravděpodobných výsledků.

Proximate damages. *Viz* Damages.

Proximately. Přímou čili bezprostředně. Výraz označuje to, co v obvyklém přirozeném sledu událostí způsobí určitý výsledek, nikoli nezávislou rušivou činností, která zasáhla do sledu událostí. *Weaver v. Landis*, 66 Cal. App.2d 34, 151 P.2d 884, 886. *Viz* Proximate; Proximate cause.

Proximity. Blížkost. Přibuzenství, sprízněnost mezi dvěma osobami. Kvalita nebo stav bytí nablízku v čase, místě, příčinnosti, vlivu atd.; bezprostřední blízkost.

Proximus est cui nemo antecedit, supremus est quem nemo sequitur. Nejbližší je ten, před kým už nikdo jiný není; poslední je ten, za nímž už nikdo jiný není.

Proxy. Zastoupení, zmocnění, zplnomocnění, plná moc, oprávnění zastupovat; plnomocník, náhradník, zmocněnec. (Zkratka slova „procuracy“.) Osoba, která zastupuje, nebo která je někým pověřena, aby jej zastupovala a jednala za něj, zejména při některých setkáních a před státními úřady. Zástupce reprezentující zastoupeného a za něj jednající. Také listina obsahující ustanovení takové osoby. *Cliffs Corporation v. United States, C.C.A. Ohio*, 103 F.2d 77, 80.

Písemné oprávnění, které jedna osoba dává druhé, aby tato mohla za prvního jednat; např. oprávnění, které dává majitel akcií někomu jinému, aby jej zastupoval a hlasoval s jeho akciemi na valné hromadě. V závislosti na daném kontextu může výraz „proxy“ označovat také udělení oprávnění samo o sobě (ustanovení, jmenování), anebo listinu, kterou je oprávnění uděleno (plnou moc). *Viz také* Power of attorney; Proxy statement; Voting trust.

Proxy marriage. Sňatek v zastoupení. Manželství, které je uzavřeno neboli celebrováno prostřednictvím zástupce, který jedná za jednu stranu. Sňatek v zastoupení se liší od obvyklé ceremonie jen tím, že jedna nebo obě smluvní strany jsou zastoupeny zástupcem; jinak je třeba splnit všechny ostatní (stanovené) požadavky. *State v. Anderson*, 239 Or. 200, 396 P.2d 558, 561.

Proxy statement. Předvolební prohlášení. Informace, kterou vyžaduje SEC (*viz tam*), kterou je třeba poskytnout držitelům cenných papírů a která je nezbytným předpokladem ucházení se o hlasy z cenných papírů; řídí se ustanoveními zákona o burze cenných papírů (Securities Exchange Act). Účelem předvolebního prohlášení je poskytnout držitelům cenných papírů nezbytnou informaci, která by jim umožnila kvalifikované (rozumné) rozhodnutí o tom, zda svolí k tomu, aby jejich cenné papíry na nadcházející valné hromadě hlasovaly ve prospěch určité věci. *Viz také* Buried facts doctrine.

Prudence. Opatrnost, obezřetnost, prozíravost, bdělost; chytrost; moudrost, rozumnost, rozvážnost. Pozornost a správné rozhodování vzhledem k nějakému jednání nebo chování. Taková míra péče, jakou vyžadují potřeby nebo okolnosti, za kterých je třeba jednat. Tento výraz se v právním jazyce obvykle spojuje s výrazy „care“ a „diligence“, a staví se proti výrazu „Negligence“. *Viz* tato hesla.

Prudent. Opatrný, obezřelý; chytrý, moudrý, rozumný, rozvážný, uvážlivý. Inteligentní v přizpůsobení prostředků cílům; opatrný v jednání nebo při stanovení směru jednání. Prakticky moudrý, rozvážný, opatrný, uvážlivý, obezřetný, rozumný. *Tureen v. Peoples Motorbus Co. of St. Louis, Mo. App.*, 97 S.W.2d 847, 848. V souvislosti s vymezením pojmu „negligence“ (nedbalost) je slovo „prudent“ prakticky synonymem slova „cautious“ (opatrný).

Prudenter agit qui praecepto legis obtemperat. Moudře jedná ten, kdo poslouchá příkazy zákona.

Prudent Man Rule. Pravidlo rozumného (moudrého, opatrného atd., *viz* „Prudent“) muže. Pravidlo investování. Zákony některých států USA stanoví, že fiduciář (zmocněnec), jako např. trustee penzijního fondu, smí investovat finanční prostředky trustu či fondu pouze do seznamu cenných papírů označených státem, do tzv. legálního seznamu. V jiných státech může trustee investovat do cenných papírů, jde-li o takové papíry, které by koupil rozumný (moudrý, opatrný atd.) muž, který usiluje o rozumný příjem (zisk) při zachování kapitálu. Například podle Pravidla rozumného muže, platného ve státě New York, je trustee povinen při zajišťování a spravování fondu postupovat s takovou příčinlivostí a rozumností a s takovou opatrností, s jakou obvykle jedná rozumný, rozvážný a inteligentní muž v takových věcech ve svých vlastních záležitostech. *Withers v. Teachers' Retirement System of City of New York, D.C.N.Y.*, 447 F. Supp. 1248, 1254. Federální „pravidlo rozumného muže“, jímž se řídí investice penzijních fondů, je zakotveno v ERISA (*viz tam*) § 404(a)(1); 29 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1104(a)(1).

Prurient interest. Chlípny, chorobný zájem. Nemravný nebo morbidní zájem o nahotu, pohlaví nebo vyměšování. *Brockett v. Spokane Arcades, Inc.*, 472 U.S. 491, 498, 105 S. Ct. 2794, 2799, 86 L. Ed.2d 394. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník) § 251.4(1). Obscesivní zájem o nemravné a lascivní věci (záležitosti). Mimořádně

ný čili nepřirozený zájem o sex. Jedním z kritérií obscenosti vyjmenovaných ve věci *Miller v. California*, 413 U.S. 15, 93 S. Ct. 2607, 37 L. Ed.2d 419, je to, zda materiál vyvolává chlípny zájem o sex. *Viz také* Obscene; Obscenity.

P.S. Zkratka pro „Public Statutes“; také pro „postscript“.

Pseudo. Lživý, falešný, nepravý, padělaný (podvržený), předstíraný.

Pseudograph. Padělaná listina.

P.S.I.A. Zkratka pro „pounds per square inch absolute“.

Psychoneurosis. *Viz* Insanity.

Psychosis. Psychóza. Vážná duševní porucha, při které pacient postrádá normální znaky myšlení, citění nebo jednání. Obvykle dochází ke ztrátě kontaktu se skutečností. Může nastat progresivní deteriorace. *Viz také* Insanity.

Psychotherapy. Psychoterapie. Metoda či způsob zmírňování nebo léčení určitých druhů nemocí, zejména nemocí nervového systému, neboli takových, které vyplývají z nervových poruch, a to prostřednictvím sugesce, přesvědčování, povzbuzování, inspirací naděje a důvěry, překážením morbidním vzpomínkám, asociacím a přesvědčení, a jinými podobnými prostředky, kterými se působí na duševní stav pacienta, aniž se aplikují léky nebo jiné fyzikální prostředky (někdy ve spojení s nimi).

PTI. *Viz* Previously taxed income; Pre-trial intervention.

Puberty. Puberta. Nejranější věk, v němž je člověk schopen zplodit nebo porodit dítě. V kontinentálním právu a v common law věk, v němž se nabývá způsobilosti uzavřít manželství. U chlapců to bylo čtrnáct, u dívek dvanáct let.

Public, n. Veřejnost, návštěvníci; obecnost; obyvatelstvo; lid, národ, stát. Celá politicky organizovaná společnost, neboli souhrn všech státních občanů, národ, stát nebo obec. Obyvatelstvo státu, okresu (kraje), obce. V určitém smyslu každý, a tudíž celá společnost; celá obec bez ohledu na geografické hranice správních celků, totiž obcí, měst, okresů (krajů); lid. V jiném smyslu toto slovo neoznačuje všechny lidi v místě, ale jen ty z nich, kteří se nějak liší od jiných. Takto „public“ může znamenat i obyvatele určitého místa; lidi z místa a jeho okolí. Také: část obyvatel obce.

Public, adj. Veřejný; státní; městský; obecní; národní. Týkající se státu, lidu (národa), celé obce; vycházející z celé společnosti nebo z celé obce, jich se týkající nebo je ovlivňující. Přístupný všem; notorický. Společný všem nebo mnohým; obecný; přístupný obecnému užívání. Náležící všem lidem, týkající se všech občanů státu, všech příslušníků státu nebo obce a je ovlivňující; neomezený na některou zvláštní skupinu společenství. *Peacock v. Retail Credit Co.*, D. C. Ga., 302 F. Supp. 418, 423.

K výrazům *public* Accounts; Acknowledgment; Act; Adjuster; Administrator; Agent; Attorney; Auction; Berach; Blockade; Boundary; Business; Capacity; Carrier; Chapel; Charge; Charity; Company; Corporation; Debt; Document; Domain; Easement; Enemy; Ferry; Fund; Good; Grant; Health; Highway; Holiday; Hospital; House; Indecent; Institution; Market; Minister; Money; Necessity; Notice; Nuisance; Office; Officer; Peace; Policy; Pond; Property; Prosecutor; Record; Revenue; River; Road; Sale; School; Seal; Square;

Stock; Store; Tax; Things; Thoroughfare; Trial; Trust; Trustee; Verdict; Vessel; War; Works; Wordship; Wrong, viz tato hesla.

Public accommodation. Veřejné ubytovací zařízení. Ve významu, který tomuto výrazu přikládají ustanovení Zákona o občanských právech (Civil Rights Act) z r. 1964, který na takových místech (v takových zařízeních) zakazuje rasovou diskriminaci, se jimi zásadně rozumí zisková organizace, ovlivňující mezistátní obchod nebo podporovaná ve své činnosti opatřeními státu, která zajišťuje ubytování, stravování, zábavu a ostatní služby a je přístupná veřejnosti. 42 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 2000a(b).

Public advocate. Advokát veřejnosti. Ten, kdo bez ohledu na to, zda je nebo není právním zástupcem, chce reprezentovat celou veřejnost ve věcech, které se jí týkají, jakými jsou životní úroveň, kvalita životního prostředí a jiné spotřebitelské záležitosti. Viz také Ombudsman.

Public agency. Veřejný, státní správní orgán. Úřad nebo státní agentura (instituce) s úředním nebo poloúředním statutem. Administrativní orgán.

Publican. Publikán; hostinský. V kontinentálním právu nájemce veřejných daní; ten, kdo držel v nájmu nějaký majetek státní pokladny (erární majetek); výběrčí daní a poplatků.

V anglickém právu osoba oprávněná na základě licence vést hostinec a prodávat v něm pro konzumaci v lokále, kde se prodává, nebo přes ulici veškeré opojné nápoje; nazýval se také „licencovaný hostinský“. Ten, kdo prodává jídla a/nebo nápoje připravené pro spotřebu v lokále.

Publicanus. Lat. V římském právu nájemce veřejných daní; publikán.

Public appointments. Veřejné (státní) úřady nebo funkce, které se obsazují tak, že do nich jmenují ti, kdo k tomu byli právem (zákonem) zmocněni; nejsou obsazovány volbou.

Publication. Uveřejnění, oznámení, vyhlášení, vydání; publikace; vyhláška, spis, dílo; vydávání tiskem. Uveřejnit, oznámit veřejnosti, přednést veřejnosti; vystavit, vyložit, odhalit nebo odkrýt. Tiffany Productions v. Dewing, D. C. Md., 50 F.2d 911, 914. Úkon spočívající v publikování něčeho, dání něčeho veřejnosti na vědomí, anebo ve zpřístupnění kontrole veřejnosti. Podat zprávu veřejnosti; oznámit něco veřejnosti s nějakým cílem. Označuje i prostředky předávání informace nebo sdělení. Viz také Notice; Proclamation; Publish.

Výraz „publication“ je jak termínem z oblasti podnikání, kde znamená vytištění a distribuci písemných materiálů, tak i právním termínem, který označuje sdělování nactiurhačných (difamujících) materiálů třetím osobám. Applewhite v. Memphis State University, Tenn., 495 S.W.2d 190, 192. Viz také Law of libel, níže; a Libel; Utter.

V souvislosti s publikováním zákonů a nařízení znamená výraz „publication“ vytištění nebo jiné reprodukování jejich kopií a jejich distribuci takovým způsobem, aby se jejich obsah stal pro veřejnost snadno dostupným.

Copyright law. V autorském právu. Úkon, který spočívá ve zveřejnění knihy, listiny, mapy, plánu atd.; to jest, jejich nabídnutí čili sdělení veřejnosti prodejem nebo distribucí jejich kopií. Publikace, zveřejnění ve

smyslu ustanovení autorského práva založeného na common law označuje ty akty autora čili tvůrce, které osvědčují dedikaci jeho díla veřejnosti a na nichž závisí ztráta jeho autorského práva založeného na common law. Vic Alexander & Associates v. Cheyenne Neon Sign Co., Wyo., 417 P.2d 921, 923. Viz také Common-law copyright.

Zákon o autorském právu (Copyright Act) definuje publikaci, zveřejnění, uveřejnění jako distribuci kopií nebo zvukových záznamů díla vůči veřejnosti, a to prodejem nebo jiným způsobem převodu vlastnictví, nebo na základě nájmu nebo půjčky (výpůjčky). Uveřejněním se rozumí nabídka distribuovat kopie nebo zvukové záznamy, která byla učiněna vůči skupině osob za účelem další distribuce, veřejného předvedení nebo veřejného vystavení. Veřejné předvedení nebo vystavení díla samo o sobě ještě zveřejněním není. 17 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 101.

Law of libel. V právních ustanoveních o urážce na cti (zejména způsobené tiskem). Úkon spočívající ve veřejném oznámení difamující věci, jejím rozmnožení, jejím sdělení jedné nebo více osobám (tj. třetím osobám). Převod nactiurhačného materiálu do písemnosti a její předání jiné osobě než té, která tím utrpěla újmu. Great Atlantic & Pac. Tea Co. v. Paul, 256 Md. 643, 261 A.2d 731, 734, 735. Sdělit difamující slova ústně nebo písemně nebo tiskem třetí osobě, která je schopna porozumět jejich difamujícímu významu, takovým způsobem, že jim takto skutečně porozumí; zveřejnění je podstatnou náležitostí žaloby pro urážku na cti (libel); nedošlo-li ke zveřejnění, nešlo by o urážku na cti zvanou „libel“. Houston Belt & Terminal Ry. Co. v. Wherry, Tex. Civ. App., 548 S.W.2d 743, 751. Viz také Libel.

Law of wills. V právních ustanoveních o poslední vůli. Formální prohlášení testátora při podpisu jeho poslední vůle, že je to jeho poslední vůle a testament. Úkon nebo úkony testátora, jimiž manifestuje (dává najevo), že je jeho záměrem přikládat dotyčné listině účinky jeho poslední vůle a testamentu; jakékoli sdělení, učiněné slovy, znamením, pohyby nebo celkovým chováním, které je pro svědka důkazem o tom, že testátor hodlá přikládat listině účinky jeho poslední vůle.

Service of process. Vyhlášení soudního předvolání tiskem. Podle Pravidel civilního řízení (Rules of Civil Procedure) je uveřejnění soudní obsílky takový postup, kdy se soudní obsílka dává do oběhu jako oznámení v novinách za podmínek právem stanovených, jakožto prostředek sdělení soudního sporu žalovanému, kterému nelze soudní obsílku doručit osobně. Viz např. New York CPLR § 315. Viz také Service (Service by publication).

Public authority. Veřejný (státní, mocenský) orgán. Orgán ustavený vládou, nikoli jako její ministerstvo, ale nicméně podřízený určitému řízení ze strany státu, např. Mass. Port Authority. Opinion of the Justices, 334 Mass. 721, 136 N.E.2d 223, 235.

Public building. Veřejná budova. Budova, jejíž držení a užívání, jakož i majetkové právo k ní patří veřejnosti. Budova, kterou drží, užívá a spravuje výhradně pro veřejné účely některé ministerstvo nebo odbor vlády, státu, okresu (kraje) nebo obce, bez ohledu na vlastnictví budovy nebo pozemku, na němž budova stojí. Budova náležející veřejnosti nebo veřejnosti užívaná, určená pro projednávání veřejných nebo poloveřejných záležitostí.

Public character. Veřejná povaha osobnosti. Jednotlivec, který žádá a přeje si veřejné uznání; např. politický funkcionář, státník, umělec nebo tvůrce (vynálezce). Viz také Public figure.

Public contract. Smlouva o veřejných peněžních prostředcích. Jakákoli smlouva, která se týká veřejných fondů, kterou ovšem mohou realizovat i soukromé osoby, a předmět smlouvy může také nakonec prospívat soukromým osobám. Nat'l Sur. Corp. v. Edison, 240 Ark. 641, 401 S.W.2d 754.

Public controversy. „Veřejná kontroverse“, „veřejný spor“, v němž se někdo sám ze své vůle musí ocitnout, aby se kvalifikoval jako (veřejně) známá osobnost pro účely žaloby pro urážku na cti (jak „libel“, tak „slander“), není jen věcí zájmu veřejnosti, ale musí jít o skutečný spor, jehož výsledek ovlivní podstatným způsobem veřejnost nebo nějakou její část. Re v. Gannett Co., Inc., Del. Super., 480 A.2d 662, 665.

Public convenience and necessity. Veřejná prospěšnost a potřebnost. Obecné kritérium používané ve věcech veřejně prospěšných podniků v těch případech, kdy se výbor (rada) nebo správní orgán zabývá žádostí o žalobu na žádost veřejně prospěšného podniku. V zákonných ustanoveních požadujících, aby Výbor pro veřejně prospěšné podniky (Public Utilities Commission) vydal certifikát o veřejné prospěšnosti a potřebnosti pro činnost veřejných dopravních spojů, se výraz „convenience“ nepoužívá v jeho obvyklém, hovorovém významu, tj. jako synonyma slov „běžný“ nebo „snadný“, totiž: přístup, dosažitelnost, ale v souladu s jeho pravým významem, to jest: „vhodný“, „příhodný“, takže výraz „public convenience“ znamená něco, co je vhodné nebo příhodné z hlediska potřeb veřejnosti. Viz také Public utility.

Public corporations. Veřejnoprávní, resp. veřejné korporace. Korporace (např. obecní orgán nebo vládní korporace) vytvořená pro správu veřejných záležitostí. Na rozdíl od soukromých korporací nepoživají ochrany před legislativními akty, kterými se mění nebo i odvolává jejich zakládací listina. Prostředníci, které vytvořil stát, které stát ustavil a které vlastní ve veřejném zájmu, podporovaní zcela nebo zčásti z veřejných prostředků, řízení manažery, jejichž pravomoc je odvozena od státu. Sharon Realty Co. v. Westlake, Ohio Com. Pl., 188 N.E.2d 318, 323, 25 O.O.2d 322. Veřejnoprávní korporace je nástrojem státu, který stát založil a vlastní ve veřejném zájmu, podporovaný z veřejných prostředků a řízený osobami, jejichž pravomoc je odvozena od státu. York County Fair Ass'n v. South Carolina Tax Commission, 249 S.C. 337, 154 S.E.2d 361, 362.

Tohoto výrazu se také běžně užívá k odlišení takové korporace, jejíž akcie vlastní a s nimiž obchoduje veřejnost, od takové korporace, která má uzavřený počet akcionářů (to jest uzavřená čili soukromá korporace). Viz také Municipal corporation.

Public defender. Veřejný obhájce. Právní zástupce ustanovený soudem nebo zaměstnáváný správním orgánem, jehož úkolem je zejména obhajovat potřebné (nemajetné) obžalované v trestních věcech. Existence organizací federálních veřejných obhájců (Federal Public Defender Organizations) a Obecních organizací obhájců (Community Defender Organizations) je zakotvena v ust. 18 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 3006A. Většina států má také programy (rozvrhy) veřejných obhájců. Viz také Counsel, right to; Legal aid; Legal Services Corporation.

Public domain. Veřejné vlastnictví. Půda a vody v držení a ve vlastnictví Spojených států a jednotlivých států USA, na rozdíl od půdy, kterou vlastní jednotlivci a právnické osoby. Viz také Public lands.

Copyright law. V autorském právu. Písemnosti, listiny, dokumenty a publikace, které mají status veřejného vlastnictví, veřejného majetku, nejsou chráněny autorským právem.

Public entity. Veřejnoprávní jednotka, entita. Veřejnoprávní jednotkou je lid (státní lid), stát, okres (kraj), město s okresem, město, distrikt, veřejný (správní) orgán, veřejná (správní) agentura nebo jakýkoli jiný politický útvar nebo veřejnoprávní korporace, ať cizí nebo domácí. Calif. Evid. Code (Zákoník důkazního řízení státu California).

Public exchange offer. Viz Offering.

Public figure. (Veřejně) známá osobnost. Výraz „public figure“ pro účely určení stanoveného standardu, jehož je třeba použít v žalobách pro difamaci; tento výraz zahrnuje umělce, sportovce, podnikatele, amatéry, a kohokoli, kdo je proslulý nebo neblaze proslulý pro to, čím je nebo co učinil, resp. vykonal. Rosanova v. Playboy Enterprises, Inc., D. C. Ga., 411 F. Supp. 440, 444. Veřejně známé osobnosti – pro účely urážky na cti („libel“) – jsou ti, kdo na sebe ve společnosti vzali zvlášť prominentní roli; obvykle se ti, kdo jsou označováni za veřejně známé osobnosti, spojují, aby čelili jednotlivým veřejným kontroverzím s cílem ovlivnit rozhodování dotyčných otázek. Mills v. Kingsport Times-news, D. C. W. Va., 475 F.Supp. 1005, 1009. Aby osoby takto kvalifikované měly v žalobě pro urážku na cti („libel“) úspěch, musejí prokázat, že ke sdělení (totiž: k difamujícímu sdělení) skutečně došlo. Hustler Magazine v. Falwell, 485 U.S. 46, 108 S. Ct. 876, 99 L. Ed.2d 41.

Pro zjištění, zda žalobce v žalobě pro urážku na cti („libel“), který musí prokázat „skutečný zlý úmysl“ tisku nebo vysílací stanice, je „veřejně známou osobností“, je třeba sledovat především povahu a rozsah jeho účasti v dané kontroverzi, z níž urážka vznikla, přičemž chybí-li zřejmý důkaz o obecné pověsti nebo známosti žalobce ve společnosti a o jeho výrazné angažovanosti ve společenských záležitostech, není k tomu, aby byl žalobce považován za veřejně známou osobnost, zapotřebí, aby se tak projevoval, pokud jde o všechny aspekty jeho života. Gertz v. Robert Welch, Inc., 418 U.S. 323, 94 S. Ct. 2997, 41 L. Ed.2d 789. Viz Libel.

Pro účely žaloby na základě práva na soukromí zahrnuje výraz „veřejně známá osobnost“ všechny, kdo se dostali do takového postavení, kde je pozornost veřejnosti soustředěna na ně jako na osoby. Dietemann v. Time, Inc., D. C. Cal., 284 F. Supp. 925, 930. Viz Invasion of privacy.

Public funds. Veřejné prostředky. Peníze náležející vládě nebo některému z jejích ministerstev, v rukou veřejného (státního) úředníka. Droste v. Kerner, 34 Ill.2d 495, 217 N.E.2d 73, 78.

Public hearing. Veřejné slyšení; veřejný výslech. Veřejné slyšení neboli výslech před soudem nebo jiným orgánem znamená právo předstoupit a vydat svědectví, jakož i právo vyslyšet a vyšetřovat svědky, jejichž svědectví předkládá druhá strana. North State, Astor, Lake Shore Drive Ass'n v. City of Chicago, 131 Ill. App.2d 251, 266 N.E.2d 742, 746.

Publici juris. Lat. (Na základě) veřejného práva. Slovo „public“ v tomto smyslu znamená, že je dána souvislost se státem, nebo že se věc týká společenství jako celku; to, co se týká velkého množství lidí; a slovo „right“ takto použité znamená oprávněný nárok, zájem, výhodu, prospěch. Výraz „public“ použitý v souvislosti s věcí nebo právem znamená, že jsou přístupné, dosažitelné všem osobám nebo že je mohou všechny osoby vykonávat. Označuje věci, které vlastní „the public“, veřejnost, lid, tj. celý stát nebo společenství, obec, nikoli některá soukromá osoba. Je-li věc ve společném, totiž společenském vlastnictví, takže z ní může mít užitek, kdokoli chce, říká se, že taková věc je *publici juris*; tak je tomu v případě světla, vzduchu a veřejných vod.

Public interest. Veřejný zájem. Něco, k čemu (popř. vůči čemu) má veřejnost, společenství lidí jako celek nějaký majetkový interest, nebo nějaký zájem, který ovlivňuje její právoplatná práva a povinnosti. Není tím míněno něco tak úzkého, že by šlo o pouhou zvláštnost, ani něco takového jako jsou zájmy určitých míst, které mohou být dotčeny spornými otázkami. Zájem o věci týkající se správy místa, státu nebo federace, který je společný všem občanům. *Russell v. Wheeler*, 165 Colo. 296, 439 P.2d 43, 46.

Jestliže někdo se svolením veřejnosti využívá veřejný majetek a náhodou je tím jediným, s kým může veřejnost jednat, pokud jde o užívání onoho majetku, je jeho činnost ovlivněna veřejným zájmem, který od něj vyžaduje, aby s veřejností jednal za rozumných podmínek. Okolnosti, za nichž se uskutečňují jednotlivé způsoby podnikání, na kterém je „veřejný zájem“, musí být — protože jsou upraveny právem — takové, aby vytvořily relativně úzký vztah mezi veřejností a těmi, kdo se na podnikání podílejí, a vzniklé důsledky jejich afirmativních závazků mají být ve vztahu k veřejnosti rozumné. Skutečnost, že někdo vyrábí zboží pro veřejnost a prodává jí je na veřejných místech — na obecnou objednávku, jako řezníci, pekaři, krejčí atd., ještě neznamená, že věnoval svůj majetek nebo podnik veřejnému užívání, nebo že je oděl veřejným zájmem. *Chas. Wolff Packing Co. v. Court of Industrial Relations of State Kansas*, 262 U.S. 522, 43 S. Ct. 630, 633, 67 L. Ed. 1103. Podnik není nadán veřejným zájmem jenom proto, že je velký, ani proto, že veřejnost má zájem na jeho zachování, ani proto, že veřejnost z tohoto podniku dovozuje své výhody, pohodlí, klid a pohodu nebo svůj prospěch. *Tyson & Bro.—United Theatre Ticket Offices v. Banton*, 273 U.S. 418, 47 S. Ct. 426, 71 L. Ed. 718.

Public invitee. Veřejně pozvaný; pozvaná veřejnost. „Public invitee“, vůči němuž má vlastník majetku (věci) povinnost náležitě pečovat o jeho bezpečnost, je ten, kdo byl pozván, aby vstoupil na pozemek nebo se na něm zdržoval jako jeden z příslušníků veřejnosti, a činil tak pro ty účely, pro které byl tento pozemek veřejnosti zpřístupněn. *Lemon v. Busey*, 204 Kan. 119, 461 P.2d 145, 149. *Viz také Business (Business invitee); Invitee.*

Publicist. Publicista; znalec veřejného práva. Ten, kdo je odborníkem v oboru veřejného práva nebo kdo píše v oboru veřejného práva, teorie a principů státu nebo/a mezinárodního práva.

Public lands. Veřejná půda; veřejné pozemky. Obecní veřejné pozemky (veřejný majetek); pozemky, které si nepřivlastnily soukromé osoby; půda, která patří Spojeným státům a jejíž prodej a jiné dispozice s ní podléhají obecným zákonům, a které nejsou vyhrazeny nebo

zadržovány pro nějaký zvláštní státní nebo veřejný účel. *Newhall v. Sanger*, 92 U.S. 761, 763, 23 L. Ed. 769.

Public land system. Systém, veřejných pozemků, veřejné půdy. Právní popis pozemků podle vztahu k veřejnému topografickému plánu.

Public law. Veřejné právo. Obecná část práva, která v zásadě zahrnuje ústavní, administrativní, trestní a mezinárodní právo; zabývá se organizací státu, vztahem mezi státem a občany, kteří stát tvoří, odpovědností státních úředníků vůči státu, mezi sebou navzájem a vůči soukromým osobám, a vzájemnými vztahy mezi státy. Zákonodárny akt (zákon), který se vztahuje na veřejnost jako celek. Může být (1) všeobecný (pak se vztahuje na všechny osoby, které patří do jeho jurisdikce), (2) místní (vztahuje se na určitou zeměpisnou oblast), (3) speciální, resp. konkrétní (vztahuje se na organizaci, která je nadána veřejným zájmem).

Ta část práva, která vymezuje práva a povinnosti, které souvisejí buď s činností státu nebo se vztahy mezi státem na straně jedné, a jednotlivci, asociacemi a korporacemi na straně druhé.

Právní odvětví neboli obor práva, které se zabývá politickým či mocenským postavením státu, tj. právo ústavní a administrativní, a dále definováním, úpravou a vynucováním práv v případech, kdy je stát považován za subjekt práva nebo povinnosti, tj. právo trestní a trestní proces, a právem státu uvažovaného v jeho postavení kvazisoukromé osoby, tj. když drží nebo vykonává práva nebo nabývá majetek a disponuje s ním tak, jako jednatel. Ta část práva, která se zabývá politickými podmínkami; totiž pravomocemi, oprávněnými, povinnostmi, způsobilostí a nezpůsobilostí, která je výlučně vlastní politicky nadřazeným a podřízeným. V určitém zvláštním smyslu: označení mezinárodního práva, na rozdíl od práva jednotlivého státu. V jiném smyslu: zákon, který se vztahuje všeobecně na občany státu, který jej přijal, se označuje „public law“, na rozdíl od „private law“, který se týká pouze jednotlivce nebo malého počtu osob.

Viz také General law. Srovnej Private bill; Private law; Special law.

Public liability insurance. Pojištění zákonné odpovědnosti. Druh pojistného krytí, které poskytuje ochranu proti pojistným škodám vzešlým z chování, majetku a jednání pojištěného a které pojišťuje proti ztrátám (škodám) vzniklým z odpovědnosti.

Publicly. Veřejně. Na veřejnosti, známý, zjevný, notorický, obecný či všeobecný, na rozdíl od soukromého, skrytého nebo tajného.

Publicly held. Akciová společnost, jejíž akcie drží veřejnost a jsou pro ni dostupné, dosažitelné. Podily na akciové společnosti, které drží veřejnost, se zpravidla obchodují na burze cenných papírů nebo mimo ni (*viz Over—the-counter*). *Srovnej Corporation (Close Corporation).*

Public nuisance. Veřejné pohoršení; veřejný skandál; rušení veřejného pořádku. Stav, který je nebezpečný pro zdraví, útočí na morální hodnoty společnosti nebo protiprávně brání veřejnosti svobodně užívat veřejný majetek. Každý nepřipadný zásah do práv, která jsou společná všem členům společenství vůbec, a která se týkají veřejného zdraví, bezpečnosti, pořádku, morálky anebo zvyklostí. *State ex inf. Ashcroft v. Kansas City Firefighters Local No. 42*, Mo. App., 672 S.W.2d 99, 114.

Je to takové rušení, které postihuje práva občanů jako příslušníků společnosti a které se dotýká významného počtu osob nebo celé komunity a jejího okolí, *Spur Industries, Inc. v. Del E. Webb Development Co.*, 108 Ariz. 178, 494 P.2d 700, 705; rozsah škody přitom není rozhodný, *Kitsap County v. Kev, Inc.*, 720 P.2d 818, 821. *Srovnej Private nuisance.*

Public offense. Veřejný trestný čin; trestný čin stíhaný veřejnou (státní) mocí. Akt, úkon, čin, jednání nebo opomenutí, zákonem zakázané a trestné podle zákona. Tohoto výrazu se používá pro označení trestného (kriminálního) činu, na rozdíl od zásahů do soukromých práv. Pojem „veřejný trestný čin“, jehož spáchání opravňuje soukromou osobu jiného uvěznit, zahrnuje také přečiny. *People v. Sjosten*, 262 C.A.2d 539, 68 Cal. Rptr. 832, 835. *Viz Crime.*

Public offering. *Viz Offering.*

Public office. Veřejný úřad; státní úřad (ve smyslu: funkce). Základními charakteristickými rysy veřejného neboli státního úřadu (funkce) jsou: (1) pravomoc svěřená zákonem, (2) stanovená doba zastávání úřadu (funkce) a (3) oprávnění vykonávat určitou část suverénních mocí státu; klíčovým prvkem je skutečnost, že úředník vykonává suverénní (vrchnostenskou) funkci. *Spring v. Constantino*, 168 Conn. 563, 362 A.2d 871, 875. Základními prvky zjištění, že jde o takové veřejné postavení, které je „veřejnou funkcí“, resp. „státní funkcí“, jsou: funkce, úřad musí být vytvořen ústavou, zákonem, nebo orgánem, který byl ustaven zákonem, část suverénní státní moci musí být na dotyčnou funkci, úřad delegována, práva a povinnosti musí být vymezeny výslovně nebo alespoň nepřímo zákonem nebo orgánem k tomu zákonem zmocněným, povinnosti musí být vykonávány nezávisle, aniž jsou řízeny vyšší mocí, než je právo, a funkce, úřad musí vykazovat známky trvalosti a kontinuity. *State ex rel. Eli Lilly and Co. v. Gaertner, Mo. App.*, 619 S.W.2d 761, 764.

Public official. Veřejný úředník; státní úředník. Osoba, která po té, kdy jí bylo uděleno pověření a kdy složila požadovanou přísahu, nastoupí na stanovenou dobu do funkce, která se nazývá „office“ (*viz tam*), v níž vykonává na základě svého vlastního oprávnění některé atributy suveréna, sloužící tak veřejnému prospěchu. *Macy v. Heverin*, 44 Md. App. 358, 408 A.2d 1067, 1069. Ten, kdo zastává veřejnou funkci, úřad; ovšem nikoli všechny osoby ve veřejném zaměstnání jsou zároveň veřejnými, resp. státními úředníky, protože funkce veřejného, resp. státního úředníka znamená výkon určité části suverénní moci, ať velké či malé. *Town of Arlington v. Bds. of Conciliation and Arbitration, Mass.*, 352 N.E.2d 914.

Public passage. Veřejný přechod, průchod. Právo veřejnosti přecházet přes vodní těleso bez ohledu na to, zda půda pod ním je veřejná nebo zda jí vlastní soukromá osoba. Tento výraz je synonymem výrazu „veřejná cesta“, s tímto rozdílem: právem veřejné cesty se rozumí právo přecházet přes pozemek, který patří někomu jinému, právem přechodu se rozumí právo přecházet přes vodu, která se nalézá na půdě, která patří někomu jinému.

Public place. Veřejné místo, prostranství. Místo, které má právo navštěvovat široká veřejnost; nemusí to být nutně místo určené k veřejnému užítku, ale místo, které je ve skutečnosti spíše veřejné než soukromé, místo na-

vštěvované mnoha lidmi a obvykle dosažitelné veřejností z okolí (*např.* park nebo veřejná pláž). Také místo, vůči kterému má veřejnost interest, neboť má vliv na bezpečnost, zdraví, morálku a spokojený život společenství. Místo otevřené pro veřejnost (veřejnosti přístupné), kde se veřejnost shromažďuje nebo kde se prochází.

Public policy. Zásady slušnosti; zásady lidského, občanského soužití. Zdravý rozum společnosti a její přirozené svědomí, které je rozšířeno a platí po celém státě, pokud jde o věci veřejné morálky, zdraví, bezpečnosti, pocitu mezilidské odpovědnosti apod.; je to takové všeobecné a ustálené veřejné mínění týkající se zjevné, zřejmé povinnosti obvyčejného opravdového člověka vůči jeho bližním, které náležitě zohledňuje všechny okolnosti každého jednotlivého vztahu a situace. *Hammonds v. Aetna Cas. & Sur. Co.*, D. C. Ohio, 243 F. Supp. 793, 796.

Public policy doctrine. Doktrína (pravidlo) zásad slušnosti, veřejného zájmu. Pravidlo, podle kterého soud může odmítnout vynucení smluv, které porušují zákon nebo zásady slušnosti, veřejný zájem. *United Paperworkers International Union v. Nisco, Inc.*, 484 U.S. 29, 108 S. Ct. 364, 373, 98 L. Ed.2d 286. Uplatňuje se např. v případech zákazu výpovědi zaměstnanci, podle zaměstnanecké smlouvy zásadně oprávněné, která mu byla dána proto, že se odmítl podílet na protiprávním činu. *Phipps v. Clark Oil & Refining Corp.*, Minn., 408 N.W.2d 569, 571. *Viz Whistle—blower Acts.*

Public policy limitation. Omezení z důvodů zásad slušnosti, veřejného zájmu. Koncepce vytvořená soudy, která vylučuje možnost uplatnit jako odpočitatelnou položku pro účely daně z příjmu určitá vydání, která jsou zřejmě v rozporu se zásadami slušnosti, popř. s veřejným zájmem. V této souvislosti zakotvil Kongres do Daňového zákoníku (Internal Revenue Code) zvláštní zakazující ustanovení, týkající se takových položek jako jsou protiprávní úplatky, zakázané provize a pokuty. I.R.C. § 5 162(c) a (f).

Public purpose. Veřejné účely; veřejné cíle. V daňovém právu, v právních ustanoveních upravujících vyvlastnění atd. Jde o výraz sloužící k rozlišení cílů, o které v souladu s přijatými zvyklostmi má pečovat stát, a cílů, které jsou podle týchž zvyklostí ponechány soukromému zájmu, soukromým dispozicím a soukromé štedrosti. Požadavek zakotvený v ústavě, aby účelem, smyslem každé daně, správního opatření nebo výjimečného výkonu práva na vyvlastnění byla prospěšnost, bezpečí a blaho celého společenství, a nikoli prospěch určitého jednotlivce nebo skupiny lidí. „Veřejný účel“, který ospravedlňuje vynaložení veřejných prostředků, zpravidla označuje takovou činnost, která bude sloužit prospěchu společenství i jednotlivce a která je zároveň přímo spřízněnou funkcí státu. *Pack v. Southern Bell Tel. & Tel. Co.*, 215 Tenn. 503, 387 S.W.2d 789, 794.

Výraz „public purpose“ je synonymem výrazu „governmental purpose“. Používá-li se tohoto výrazu pro označení cílů, pro které mohou být vybírány daně, pak nijak nesouvisí s naléhavostí potřeb veřejnosti ani s rozsahem veřejného prospěchu, jehož má být dosaženo jejich prostřednictvím; nezbytnou náležitostí je, aby veřejně prospěšná služba nebo veřejné užívání (veřejný prospěch) měly vliv na obyvatele, tvořící obec, společenství, nikoli jako jednotlivé osoby. Smyslem veřejného účelu nebo veřejné činnosti je podpora veřejného

zdraví, bezpečnosti, morálky, obecného blaha, jistoty, prosperity a spokojenosti všech, kdo bydlí nebo kdo se zdržují v daném politickém obvodu, např. ve státě, který svá suverénní oprávnění vykonává s cílem zajišťovat veřejný účel (cíl) a veřejně prospěšnou činnost.

Public record. Veřejný záznam, zápis. Veřejné záznamy jsou takové záznamy, které podle právních ustanovení musí správní jednotka vést, to jest takové, které je třeba vést, aby bylo učiněno zadost povinností uloženým právními předpisy; např. záznamy o převodech pozemků, které vede okresní (krajský) soud; protokoly soudních případů, které vede soudní úředník. Curran v. Board of Parc Com'rs, Lake County Metropolitan Park Dist., Com. Pl., 22 Ohio Misc. 197, 259 N.E.2d 757, 759, 51 O.O.2d 321. Nezbytnými náležitostmi veřejných záznamů jsou: písemnost, vyhotovení veřejným (státním) úředníkem, právem založené oprávnění veřejného (státního) úředníka k této činnosti. Nero v. Hyland, 76 N.J. 213, 386 A.2d 846, 851. Záznam je „veřejným záznamem“ podle nařizovací části zákona, který stanoví, že knihy a zápisy, které právo požaduje a které vede úředník okresu (kraje), má každý soud přijmout jako důkazní prostředek, pokud je to záznam, který je veřejný úředník povinen vést, a pokud je záznam vyhotoven takovým způsobem, že může být veřejně prozkoumán. Ve věci LaSarge's Estate, Okl., 526 P.2d 930, 933. Podle právních ustanovení upravujících právo na informace náleží mezi veřejné záznamy i konstitutivní rozhodnutí týkající se práv, výsad, svobod, povinností a závazků. Lamolinara v. Barger, 30 Pa. Cmwlth. 307, 373 A.2d 788, 790. Viz také Record.

Public safety. Veřejná bezpečnost. Stát může vykonávat svou policejní pravomoc (odvozenou pravomocí pak obec, město) na základě přijetí právních předpisů na ochranu veřejnosti před protiprávními zásahy a před nebezpečími.

Public sale. Dražba, aukce. Prodej majetku (věci) v dražbě čili v aukci na základě oznámení veřejnosti o konání dražby čili aukce. Veřejný prodej může být důsledkem např. daňového vyvlastnění. Viz také Sheriff's sale.

Public service. Veřejně prospěšná služba. Tohoto výrazu se používá pro označení cílů a činnosti určitého druhu korporací, které zvláště slouží potřebám široké veřejnosti nebo přispívají k pohodě a prospěchu celé společnosti, jakými jsou např. železniční, plynárenské, vodohospodářské, elektroenergetické společnosti a společnosti dopravní. Veřejně prospěšný podnik nebo kvaziveřejná (poloveřejná) korporace je sice předmětem soukromého vlastnictví, ale je státem koncesována k činnosti ve prospěch a pro potřeby nejširší veřejnosti, kterou nemůže zajistit soukromý konkurenční podnik, a je ve své činnosti závislá na právu státu vyvlastnit majetek nebo jej určit dočasně k veřejnému užívání nebo na orgánu státní správy. Jde o jednu z početné skupiny soukromých společností, které na základě zvláštní licence, která jim byla udělena, vykonávají povinnosti ve prospěch veřejnosti, přičemž k plnění těchto povinností mohou být donuceny. Viz také Public corporations.

Public service commission. Výbor, rada pro veřejně prospěšné služby. Výbor nebo rada, vytvořená na základě právních předpisů, jejímž úkolem je vykonávat právo dohledu či kontroly nad veřejně prospěšnými podniky a společnostmi. Správní orgán vytvořený státními zákony, jehož funkcí je úprava poplatků a služeb

elektrických, plynárenských, telefonních a jiných veřejně prospěšných podniků. Takový výbor je zákonem ustavený správní orgán, který se má zabývat správou určitých záležitostí v rámci výkonné pravomoci a který je oprávněn činit opatření v určitých záležitostech, pokud je toho třeba pro veřejnou bezpečnost a veřejný prospěch, a stanovovat skutečnosti, na jejichž základě se použijí platné právní předpisy.

Public service corporation. Veřejně prospěšná korporace. Soukromá veřejně prospěšná společnost, jejíž činnost řídí stát. Může prodávat plyn, vodu a elektřinu, ale poplatky za ně stanoví stát. Může jít i o rozhlasovou nebo televizní společnost. Viz také Public convenience and necessity; Public utility.

Public trial. Veřejné soudní řízení; veřejné jednání soudu. Výraz „public trial“, zmiňovaný Ústavou USA (Šestý Dodatek), označuje takové (prvostupňové) soudní řízení, které není tajné; je to řízení, které je veřejnosti přístupné. Do značné míry jde o neurčitý, mnohoznačný pojem, jehož smysl záleží do značné míry na okolnostech konkrétního případu. Hampton v. People, 171 Colo. 153, 465 P.2d 394, 399. Zasedání soudu, které je „public“, je také „open“, a tudíž, za normálních podmínek, „public trial“ je takové soudní řízení, které je kdykoli přístupné široké veřejnosti. People v. Valenzuela, 259 C.A.2d 826, 66 Cal. Rptr. 825, 829.

Nicméně, i když je právo přístupu veřejnosti k jednání soudu o trestních věcech dáno Ústavou, není absolutní. Richmond Newspapers, Inc. v. Virginia, 448 U.S. 555, 581 n. 18, 100 S. Ct. 2814, 65 L. Ed.2d 973. Ovšem okolnosti, za nichž lze zabránit tisku a veřejnosti v přístupu k jednání soudu v trestní věci, jsou omezené. Jestliže stát hodlá odepřít právo přístupu, aby zabránil úniku informací, které mají zůstat utajeny, musí prokázat, že odepření přístupu vyžaduje významný státní zájem a že odepření přístupu s vyhováním tomuto významnému státnímu zájmu úzce souvisí. Globe Newspaper Co. v. Superior Court for Norfolk County, 457 U.S. 596, 606, 607, 102 S. Ct. 2613, 2620, 73 L. Ed.2d 248.

Public, true, and notorious. Veřejný, pravdivý a notorický. Stará floskule, kterou byla popisována obvinění na konci každé *allegace* před církevním soudem.

Public trust. Viz Charitable trust; Trust.

Public trust doctrine. Doktrína (pravidlo) veřejného trustu. Podle tohoto pravidla jsou zaplavené a zaplavitelné pozemky vyhrazeny veřejnému užívání pro plavbu, rybolov a rekreaci, a stát jako trustee ve prospěch občanů nese odpovědnost za zachování a ochranu práva veřejnosti užívat tyto vody pro zmíněné účely. Oregon Shores Conservation Coalition v. Oregon Fish and Wildlife Com'n, 62 Or. App. 481, 662 P.2d 356, 364.

Public trustee. Veřejný trustee. Úředník okresu (kraje), který je ustanoven, aby jednal jménem veřejnosti při správě záležitostí trustu.

Publicum jus. Lat. V kontinentálním právu: veřejné právo; to právní odvětví, resp. ta část práva, která se týká poměrů (vlády) v říši.

Public use. Veřejné užívání; veřejný prospěch. *Eminent domain.* Právo státu určit trvale nebo dočasně soukromý majetek k veřejnému užívání, k veřejnému prospěchu. Ústavní a zákonný základ pro odnětí soukromého majetku pro veřejné účely. Pro účely zabavení majetku se „veřejným užíváním“ rozumí takové užívání, jehož smyslem je nějaký užitek nebo prospěch veřejnosti;

přítom nemusí jít o skutečné užívání veřejnosti. Měřitkem je právo veřejnosti užívat nabízené vymoženosti, pro něž bylo zabavení majetku uvažováno, a po tu dobu, po kterou má veřejnost právo majetek užívat, bez ohledu na to, zda jej užívá jeden nebo mnoho občanů, se „veřejný prospěch“ nebo „veřejný užitek“ považuje za dostatečný důvod veřejného užívání. Montana Power Co. v. Bokma, Mont., 457 P.2d 769, 772, 773.

„Veřejné užívání“ v ustanoveních ústavy, která omezuje výkon práva odejmout soukromý majetek na základě práva státu vyvlastnit majetek pro veřejné účely, znamená užívání ve prospěch celého společenství, nikoli ve prospěch jednotlivých osob. Ale každý z členů společnosti nemusí být na takovém užívání zainteresován stejně, ani jím nemusí být stejně osobně a přímo dotčen; stačí, jestliže smyslem bylo uspokojit významnou veřejnou potřebu. Rindge Co. v. Los Angeles County, 262 U.S. 700, 43 S. Ct. 689, 692, 67 L. Ed. 1186. Lze také říci, že výraz „public use“ znamená veřejnou užitečnost nebo veřejnou prospěšnost, neboli to, z čeho plyne obecný prospěch. Může být omezen na obyvatele malé nebo vyhrazené lokality, ale musí být společný, nesmí být určen jen některému jednotlivému člověku. Užívání musí být pro veřejnost potřebné a takové, jehož nelze dosáhnout jinak, aniž s tím je spojena ztráta (škoda) nebo obtíže. „Veřejné užívání“, v jehož zájmu lze odejmout půdu, nelze jednoznačně definovat, protože se mění spolu s měnícími se podmínkami společnosti, novými vědeckými poznatky, se změnami v koncepci dosahu a funkcí státu a s jinými různými okolnostmi, které jsou dány nárůstem populace a novými způsoby komunikace a přepravy. Katz v. Brandon, 156 Conn. 521, 245 A.2d 579, 586.

Viz také Condemnation; Eminent domain.

Patent law. V patentovém právu. Podle právních předpisů, které stanoví, že patent je neplatný, jestliže vynález byl předmětem veřejného užívání po dobu delší než jeden rok před dnem podání patentové přihlášky, je „public use“ definováno jako každé nikoli tajné užívání vynálezu v jeho přirozené a zamýšlené podobě, které je zároveň celkové a efektivní. Atlas Chemical Industries, Inc. v. Moraine Products, C. A. Mich., 509 F.2d 1, 4. V patentovém právu se „veřejné užívání“ zásadně liší od užívání veřejnosti. Jestliže vynálezce dovolí, aby jeho stroj užívaly jiné osoby vůbec, ať za úplatu nebo bezúplatně, nebo je-li s jeho souhlasem dán na prodej, aby byl takto užíván, pak je vynález předmětem „veřejného užívání“ a dán do veřejného prodeje.

Public utility. Veřejně prospěšný podnik. Soukromě vlastněný a řízený podnik, jehož služby jsou pro širokou veřejnost tak významné, že je spravedlivé udělit mu zvláštní licenci, která jej opravňuje k užívání veřejného majetku, nebo mu udělit i právo odejmout soukromý majetek pro veřejné užívání, za což, na druhé straně, vlastníci podniku uspokojí všechny, kdo o to požádají bez rozdílu. Jde vždy o potenciální monopol.

Podnik nebo provozovna služeb, která se zabývá pravidelným zásobováním veřejnosti nějakým zbožím nebo službami, které veřejnost potřebuje, jakým je elektřina, plyn, voda, doprava, telefonní a telegrafní služba. Gulf States Utilities Co. v. State, Tex. Civ. App., 46 S.W.2d 1018, 1021. Jakákoli agentura, zprostředkovatelna, průmyslový podnik nebo provozovna služeb, která je využívána nebo vedena takovým způsobem, že ovlivňuje celé společenství, tj., nejen některou společenskou třídu (skupinu). Rozhodným bodem pro urč-

ení, zda je koncern veřejně prospěšným podnikem, je to, zda je připraven, schopen a ochoten sloužit veřejnosti. Výraz „veřejně prospěšný podnik“ implikuje veřejné užívání zboží, výrobků, služeb, spojené s povinností výrobce čili producenta nebo poskytovatele služeb sloužit veřejnosti a zásobovat všechny lidi stejně bez jakékoli diskriminace. Výraz „veřejně prospěšný podnik“ je synonymem výrazu „public use“ a označuje osoby nebo společnosti, které jsou povinny zásobovat veřejnost užíváním věcí a služeb, které vlastní a které poskytují. Buder v. First Nat. Bank in St. Louis, C.C.A. Mo., 16 F.2d 990, 992. Aby šlo skutečně o veřejně prospěšný podnik, je třeba, aby péče o veřejný prospěch měla takovou povahu, že veřejnost vůbec nebo ta její část, která byla obsloužena a která službu přijala, je podle práva oprávněna žádat, aby takové služby byly poskytovány tak dlouho, pokud trvá jejich potřeba, a to v náležité kvalitě a za přiměřenou cenu. Péče o veřejný prospěch musí mít takovou povahu, aby zboží a služby byly pro veřejnost všeobecně dosažitelné a bez činění jakýchkoli rozdílů, neboli veřejně prospěšný podnik musí přijmout veřejnou (státní) licenci nebo žádat o přispění veřejně státní moci.

Public Utility Holding Company Act. Zákon o veřejně prospěšných holdingových společnostech. Federální zákon přijatý v r. 1935 na ochranu veřejnosti, investorů a spotřebitelů před ekonomickými dopady sdružených, neomalených a nečestných veřejně prospěšných organizací, a zejména před dopadem podvodných, zavádějících a nezodpovědných pojišťovacích náborů. Ve věci Com. & Southern Corp., C. A. Del. 1951, 186 F.2d 708, 15 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) §§ 79–79Z.

Public vessel. Viz Vessel.

Public Vessels Act. Zákon o plavidlech Spojených států. Federální zákon, který umožňuje žalovat žalobou in personam Spojené státy pro urážku na cti („libel“) nebo podat žádost (žalobu in rem) o náhradu škody proti Spojeným státům v případech, že škodu způsobilo plavidlo Spojených států. 46 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) §§ 781–790.

Public way. Viz Highway (Public highway).

Public welfare. Prosperita, blahobyt, pohoda nebo/a vymoženosti (pohodlí) veřejnosti jako celku čili celého společenství, na rozdíl od prospěchu jednotlivce nebo určité třídy (skupiny) společnosti. Zahrnuje základní sociální zájmy bezpečnosti, pořádku, morálky, zájmy ekonomické, ale i nehmotné zájmy a zájmy politické. Zároveň s vývojem našeho občanského života se vyvíjí i definice výrazu „public welfare“, takže dnes zahrnuje i pravidla na podporu ekonomického blahobytu a veřejných vymožeností.

Publish. Uveřejnit, zveřejnit, publikovat; veřejně ohlásit, oznámit, uvést ve známost pro širokou veřejnost, rozhlásit, rozšířit, uvést do oběhu, vydat; sdělit, říci; prezentovat (např. padělanou listinu) k platbě. Prohlásit nebo tvrdit, přímo nebo nepřímo, slovy nebo činy, že padělaná listina je pravá. Informovat veřejnost neboli oznámit něco veřejnosti za určitým účelem. Estill County v. Noland, 295 Ky. 753, 175 S.W.2d 341, 346. Viz také Publication; Utter.

Publisher. Nakladatel, vydavatel; nakladatelství, vydavatelství; majitel, vydavatel novin. Ten, kdo sám nebo prostřednictvím svého zástupce zprostředkuje veřej-

nosti informací. Ten, jehož podnikání spočívá ve výrobě a prodeji knih, brožur, časopisů, novin a jiných literárních výtvorů. Ten, kdo publikuje, zejména ten, kdo vydává tiskem, anebo činí opatření k tomu, aby něco bylo vydáno tiskem, a nabízí na prodej nebo dává do oběhu materiály tištěné, ryté a podobně.

P.U.C. Public Utilities Commission. *Viz tam.*

PUD. Planned Unit Development. Plánovaný rozvoj územní jednotky. V urbanistice plán, jehož cílem je vytvoření soběstačné minikomunity, vybudované v rámci urbanistického distriktu, podle pravidel o hustotě zástavby a užívání, která stanoví poměr soukromých obytných domů a volného prostoru, bytů a obchodních zařízení, a domů pro obyvatele s vysokými příjmy a domů pro obyvatele s příjmy nízkými a středními. *Viz Planned unit development.*

Pudicity. Cudnost, pohlavní zdrženlivost, pohlavní čistota; stydlivost; umírněnost, odříkání se všem protiprávním tělesným stykům a spojením.

Pudzeld. Ve starém anglickém právu: jde patrně o zkomoleninu ze saského „wudgeld“ (woodgeld), osvobození od povinnosti platit za brání dříví (wood) z (jakéhokoli) lesa.

Pueblo. Ve španělském právu lidé, lid (stát); všechno obyvatelstvo země nebo města bez rozdílu. Město, městečko, obec. Malá osada nebo shromaždiště osob, stálá obec; tohoto výrazu se používá také pro osadu, v níž je soustředěn menší počet Španělů nebo Indiánů. *Pueblo of Santa Rosa v. Fall*, 56 App. D. C. 259? 12 F.2d 332, 335. Výraz „pueblo“ znamenal původně „lid“ nebo „obyvatelstvo“, ale užívalo se jej ve smyslu anglického slova „town“, město. Jeho význam nebyl jednoznačný, a tak se jej někdy používalo pro pouhé soustředění osob obvyklých určité místo, osadu nebo vesnici, někdy pro řádně organizovanou obec (správní jednotku). *Trenouth v. San Francisco*, 100 U.S. 251, 25 L. Ed. 626.

Obydlí komunity vystavené z kamene a nepálených cihel, obydlené indiánskými kmeny na jihozápadě Spojených států. Výraz může označovat také obyvatele takových staveb nebo celou vesnici.

Puer. Lat. V kontinentálním právu dítě; člověk ve věku od sedmi do čtrnácti let, v tomto smyslu i dívka. Znamená dále také chlapce, na rozdíl od dívky; nebo „sluha“.

Puerility. Chlapectví, dětství. V kontinentálním právu stav mezi dětstvím a pubertou, trvající u chlapců od sedmého do čtrnáctého roku věku a u dívek od sedmi do dvanácti (let).

Pueri sunt de sanguine parentum, sed pater et mater non sunt de sanguine puerorum. Děti jsou z krve svých rodičů, ale matka a otec nejsou z krve svých dětí.

Pueritia. Lat. V kontinentálním právu dětství; věk od sedmi do čtrnácti let. Věk od narození do čtrnácti let u chlapců a do dvanácti let u dívek.

Puffer. Přihazovač. Osoba zaměstnaná vlastníkem věci, která se prodává v dražbě, aby sledovala prodej a zvyšovala cenu tím způsobem, že činí nabídky na oko. *Viz také Puffing.*

Puffing. Označení činnosti prodávajícího, která spočívá v tom, že vyjadřuje názor, který neodpovídá skutečnosti. *Gulf Oil Corp. v. Federal Trade Commission*, C.C.A. 5, 150 F.2d 106, 109. Přehánění prodávajícího, týkající se kvality zboží (nepovažuje se za právně závazný slib);

obvykle představuje spíš názor, stanovisko, než skutečnost. Taková reklama, která pouze konstatuje v obecných rysech, že předmět reklamy je nejlepší, je jen „puffing“, nafukování, a není žalovatelná žalobou na nekalé soutěžní jednání. *Smith—Victo Corp. v. Sylvia Electronics, Inc.*, D. C. Ill. 242 F. Supp. 302, 308.

Tento výraz může označovat také soukromou nabídku ve veřejné dražbě podanou prodávajícím nebo v jeho prospěch. *Feaster Trucking Service, Inc. v. Parks—Davis Auctioneers, Inc.*, 211 Kan. 78, 505 P.2d 612, 617.

Puis. Franc. V právu poté, potom.

Puis darrein continuance. V soudním řízení založeném na common law název námitky, obrany, kterou bylo žalovanému dovoleno uplatnit po té, kdy už přednesl svou obranu, jestliže se objevily nějaké nové skutečnosti, které bylo možné uvést jako obranu, po té, co již jeho věc byla projednávána; jako např. skutečnost, že žalovaný zaplatil, žalobce mu (dluh) prominul, žalovaný byl zproštěn svého závazku ve smyslu právních předpisů o insolventnosti nebo o konkursu (úpadku) apod.

Puisne. Mladší; nižší; pozdější. Např. „mladší soudci („puisne judges“) anglického Nejvyššího soudu, bez rozdílu hodnosti a titulu“. Supreme Court Act (Zákon o Nejvyšším soudu), § 4, 1981.

Pullman abstention. „Pullmanovo zdržení se“. Toto pravidlo dovoluje federálním soudům přerušit řízení ve věci před nimi projednáváné a dát tak státním soudům příležitost vyřešit zásadní, dosud neřešenou otázku práva státu, a tak se vyhnout tomu, aby federální soud v případě, kdy to není nezbytně nutné, rozhodoval ústavní otázky. *North Dixie Theatre, Inc. v. McCullion*, D. C. Ohio, 613 F. Supp. 1339, 1343.

Pulsare. Lat. V kontinentálním právu tlouci; obvinít nebo obžalovat; obžalovat, soudně stíhat.

Pulsator. Navrhovatel čili žalobce.

Punctum temporis. Lat. Časový bod; (dále) nedělitelné časové období; nejkratší časový úsek; okamžik.

Pundbrech. Ve starém anglickém právu vloupání se do ohrady s cílem ukrást odtud dobytek; trestný čin spočívající v prolomení ohrady. Protiprávní odvedení dobytka z ohrady jakýmkoli prostředky.

Punishable. Trestný. Zasluhující potrestání (trest); postizitelný trestem; podléhající trestu; trestný podle zákona či práva. *People v. Superior Court Of City and County of San Francisco*, 116 Cal. App. 412, 2 P.2d 843, 844. *Viz Criminal.*

Punishment. Trest, trestání, potrestání. Jakákoli pokuta, trest nebo omezení uložené někomu na základě práva a rozhodnutí a výroku soudu za nějaký kriminální (trestný) čin, resp. protiprávní čin, který spáchal, nebo za to, že nesplnil povinnost uloženou právem. Zbavení majetku nebo nějakého práva. Nezahrnuje však civilní pokuty, které se dotýkají prospěchu jednotlivce, jakou je např. ztráta interestu. *People v. Vanderpool*, 20 Cal.2d 746, 128 P.2d 513, 515. *Viz také Sentence.*

Cruel and unusual punishment. Krutý a neobvyklý trest. Takový trest, který by dosahoval tvrdosti mučení nebo nelidskosti a který je jako takový zakázán Osmým dodatkem (k Ústavě USA), a každý krutý a ponižující trest, který common law neuznalo, a také jakýkoli trest, který je tak nepřiměřený trestnému činu, že otfásá morální citění společnosti. Ve věci *Kemmler*, 136 U.S.

436, 10 S. Ct. 930, 34 L. Ed. 519. Krutý a neobvyklý je takový trest, který je nepřiměřený spáchanému trestnému činu. *Coker v. Georgia*, 433 U.S. 584, 97 S. Ct. 2861, 53 L. Ed.2d 982. Takový trest nelze přesně definovat; jde o flexibilní pojem, jehož obsah je tím širší, čím větší úctu a pozornost společnost přikládá mezilidské slušnosti a lidské důstojnosti, a jak se sama stává, nebo jak ráda o sobě myslí, že se stává, humánnější. *Holt v. Sarver*, D. C. Ark., 309 F. Supp. 362, 365, 380. Trest smrti není sám o sobě krutým a neobvyklým trestem ve smyslu zákazu obsaženého v Osmém dodatku k Ústavě USA, ale státy musejí při ukládání tohoto trestu dbát přesně právních záruk. *Gregg v. Georgia*, 428 U.S. 153, 96 S. Ct. 2909, 49 L. Ed.2d 859.

Zásadní úcta k lidskému životu, která je podtextem Osmého dodatku, vyžaduje zvážení povahy pachatele a jeho minulosti, jakož i okolností trestného činu, který spáchal, jako skutečnosti, které jsou ve smyslu Ústavy neoddělitelnou součástí právního postupu (při ukládání trestu smrti). *Woodson v. North Carolina*, 428 U.S. 280, 304, 96 S. Ct. 2978, 49 L. Ed.2d 944; *Roberts v. Louisiana*, 431 U.S. 633, 637, 97 S. Ct. 1993, 1995, 52 L. Ed.2d 637.

Viz také Capital (Capital punishment); Corporeal punishment; Excessive punishment; Hard labor; Sentence.

Cumulative punishment. Úhrnný trest. Zvýšený trest, který se podle zákonných ustanovení o recidivistech, ukládá za druhé nebo třetí spáchaní téhož trestného činu; je třeba odlišovat od „cumulative sentence“, *viz Sentence.*

Infamous punishment. Infamující trest. Trest spočívající v odnětí svobody, v uvěznění, zejména v nápravně výchovném zařízení. Někdy — trest spočívající v těžkých pracích, bez ohledu na místo uvěznění. *U.S. v. Moreland*, 258 U.S. 433, 42 S. Ct. 368, 66 L. Ed. 700.

Punitive. Trestný, kárný, trestní. Týkající se potrestání; co má povahu trestu nebo pokuty; ukládající trest nebo pokutu.

Punitive damages. *Viz Damages.*

Punitive statute. Trestní zákon majetkový. Zákon, který stanoví propadnutí věci nebo který ukládá pokutu.

Pupillus. Lat. V kontinentálním právu poručenec nebo dítě ve věku do puberty; osoba v pravomoci poručníka (*tutor, viz tam*).

Pupillus patí posse non intelligitur. Nedospělec neboli dítě není schopen (schopno) (něco) trpět (snášet), *to jest* nemůže učinit žádný úkon ke své vlastní škodě.

Pur. Normanská franc. Pro. Užívá se i jako samostatná větná částice, i jako součást některých slov, jako např. „purparty“, „purlieu“.

Pur autre vie. Pro dobu (nebo: na dobu) života jiného. Vlastnictví (vlastnické právo) *pur autre vie* znamená vlastnictví (vlastnické právo) k půdě, pozemkovému majetku, které někdo má, drží (které někomu patří) po dobu života někoho jiného.

Pur cause de vicinage. Z důvodu (Pro) sousedství, blízkosti. *Viz Common.*

Purchase. Koupě, nákup; nabytí, získání; výnos, cena, hodnota; roční nájemné z pozemku aj. Převod majetku (věci, majetkového práva) z jedné osoby na druhou volním aktem a dohodou, za peněží ohodnotitelné vzá-

jemné plnění (kauzu, consideration). *Spur Independent School Dist. v. W. A. Holt Co.*, Tex. Civ. App., 88 S.W.2d 1071, 1073. Vlastník na základě zaplacení nebo právně vynutitelného slibu zaplacení dohodnuté ceny. *First Nat. Bank & Trust Co. of Chickasha v. U.S.*, C. A. Okl., 462 F.2d 908, 910. Jako terminus technicus a v širším smyslu — pokud jde o půdu — zpravidla znamená nabytí nemovitosti (nabytí vlastnictví nemovité věci) jakýmkoli způsobem, s výjimkou dědění. *Oklahoma City v. Board of Education of Oklahoma City*, 181 Okl. 539, 75 P.2d 201.

Zahrnuje nabytí na základě prodeje, započtení, negociace, smlouvy o zajištění (zástavě), o záruce, na základě zadržení, emise nebo reemise (cenných papírů), darování a jakéhokoli jiného volního (dobrovolného) převodu, který zakládá interest k věci (k majetku). U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 1—201(32). Výraz „purchase“ označuje jakoukoli smlouvu o nabytí, čili, jinak řečeno, o získání. Securities Exchange Act (Zákon o burze cenných papírů), § 3.

Quasi purchase. Kvazi koupě. V kontinentálním právu koupě (nabytí) věci (majetku), která není založena na skutečné dohodě stran, ale (pouze) na chování vlastníka, které však nelze vykládat jinak, než tak, že měl na mysli prodej.

Words of purchase. Slova nabytí. Slova, která označují toho, kdo má nabytí vlastnictví nemovitého majetku. Tudiž, jestliže někdo udělí půdu A-ovi na 21 let, a po uplynutí této doby A-ovým dědicům, pak slovo „heirs“, dědici, neoznačuje trvání A-ova vlastnictví, ale osobu, která má nabytí čekatelství ve chvíli, kdy lhůta uplyne, a proto se nazývá „word of purchase“, slovo nabytí.

Purchase agreement. Smlouva, dohoda o koupi. Kupní smlouva. Dohoda mezi kupujícím a prodávajícím nějaké věci, stanovící zpravidla cenu a podmínky prodeje. Dohoda o prodeji neboli závazek prodat. *Viz také Buy and sell agreement.*

Purchase method of accounting. Nabývací, resp. pořizovací metoda účtování. Účetnická metoda pro sloučení (fúze), kdy celková hodnota zaplacená nebo směněná za nabytí jmění firmy se zaznamenává do firemní knihy příjmů. Jakýkoli rozdíl mezi tržní hodnotou nabytého jmění a jeho cenou pořizovací se uvádí (zaznamenává) jako „goodwill“, dobrá pověst firmy.

Purchase money. Cena nabytí. Skutečná peněžitá částka v hotovosti nebo v šecích, která byla za věc nejprve zaplacená, přičemž rozdíl (mezi takto zaplacenou částkou a cenou věci) může být zajištěn hypotékou a směnkou, kterou je třeba pravidelně splácet. *Viz také Earnest money.*

Použije-li se tohoto výrazu v souvislosti s částečným splněním podle zákonných ustanovení o podvodu, zahrnuje i kauzu, vzájemné plnění (consideration), ať v penězích nebo ve věcech anebo ve službách, za které mají být pozemky převedeny. *Hall v. Haer*, 160 Okl. 118, 16 P.2d 83, 84.

Purchase money mortgage. Zajištění ceny nabytí; hypotéka na pořizovací cenu. Hypotéka čili zajišťovací plán, přijatý k zajištění splnění závazku vzniklého v souvislosti s nabytím věci (majetku). Zajišťovací interest k ceně nabytí movitých věcí upravuje ust. čl. 9 Jednotného obchodního zákoníku (U.C.C.). *Viz také Mortgage; Purchase money security interest.*